«QazaqGaz» ҰК» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп 1-2
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп 3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 4
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп 5
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 6-61

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, д. 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 60
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«QazaqGaz» ҰК» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «QazaqGaz» ҰК» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстіде келтіріледі.

Біз есебіміздің *«Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі»* бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі	**Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды**
Өтелуге жататын ҚҚС	
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың газды ішкі нарықта артық өткізуінен пайда болған 122 миллиард теңге мөлшерінде өтелуге жататын ҚҚС-тың айтарлықтай балансы бар. Бұл активтің өтелімділігін бағалау газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін бағалардың келешек өсіміне қатысты елеулі пікірлер мен жорамалдарды қажет етеді, ол Топқа газды ішкі нарықта өткізуден түсетін пайданы түрлендіруге мүмкіндік береді, соның салдарынан төленуге жататын ҚҚС өтелуге жататын ҚҚС сомасына қарсы есепке алынады. Осы себептермен, бұл мәселе біздің аудитіміз үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады. Өтелуге жататын ҚҚС-пен байланысты ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ***2 және 11-ескертпелерінде*** ашылып көрсетіледі.	Біз өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін ескіру мерзіміне қатысты Салық кодексі ережелерінің түсінігін алдық. Біз Басшылықтың газды ішкі нарықта өткізуге арналған тарифтерді өсіруге бағытталған шараларға қатысты жоспарларын және салдарынан газды ішкі нарықта өткізуден болған оң маржаның пайда болуын сараладық. Біз Топтың газды ішкі нарықта өткізуден болатын оң маржаны болжайтын газдың ішкі нарықтағы бағасын есептеу әдістемесін қайта қарауға қатысты Ұлттық Экономика Министрлігімен болған хат алмасуды зерделедік. Біз Басшылық жоспарларының Бас компания Тобының Даму Стратегиясына сәйкестігін бағаладық.

Газ құбырларын жою және учаскелерді қалпына келтіру бойынша резерв

Біз бұл мәселе аудиторлық тексеруде барынша маңызды мәселелердің бірі деп есептейміз, өйткені газ құбырларын жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервтің есебі келешек шығындарды бағалаудағы қиындықтарға тән болатын және шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін бұл міндеттеменің маңыздылығына орай елеулі пайымдауды қажет етеді. Топтың газ құбырларын жою және учаскелерді қалпына келтіру резервіне қатысты есептеуіне таратуға және дисконт мөлшерлемелеріне күтілетін тәсілдің әсері, инфляция үрдістерінің өзгеруінен болған әсермен қатар жергілікті заңнамадағы өзгерістердің әсері кіреді.

Газ құбырларын жою және учаскені қалпына келтіру резервімен байланысты ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ***2 және 20-ескертпелерінде*** келтірілген.

Біздің аудиторлық процедураларымызға шарттық келісімдердің, тиісті жергілікті заңнаманың және қолданыстағы іскерлік практиканың негізінде тарату процесіне қатысты заңгерлік және конструктивтік міндеттемелердің түсінігін алу кіреді. Біз Топ келешек шығындарды бағалау үшін тартқан сарапшылардың құзырлығы мен объективтілігін қарастырдық. Біз есептеулерді зерделеп, пайдаланылған дисконттау мөлшерлемесі мен инфляция деңгейін бағаладық.

Несиелік шарттық міндеттемелерді орындау

Несие келісімдерінің талаптарына сәйкес Топ белгілі бір қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштерді сақтауы және орындауы тиіс. Көрсеткіштердің бұзылуы едәуір айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеп соқтыра алады, сонымен қатар, қарыздар кредитордың талабымен өтелуге жататындарға айнала алады. Сонымен қатар, Топтың несие келісімдеріне сәйкес кросс-дефолт туралы ереже қолданылады. Көрсеткіштерді сақтау аудиторлық тексеруде барынша маңызды мәселелердің бірі болып табылады, өйткені ол шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі несиелік келісімдер бойынша міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпал етеді.

Несиелік шарттық міндеттемелер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ***18-ескертпесінде*** ашылып көрсетілген.

Біз несие келісімдерінің талаптарын зерделедік. Біз қаржылық көрсеткіштерді сақтау есептеулерінде қолданылған деректерді шоғырландырылған қаржылық есептілікпен салыстырдық. Біз қаржылық көрсеткіштер есептеулерінің арифметикалық дәлдігін бағаладық. Біз ағымдағы немесе ұзақ мерзімді міндеттемелердің пайыздық несиелерінің жіктеуін бағаладық. Біз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ***18-ескертпесінде*** ашылып көрсетілген ақпаратты сараладық. Сонымен бірге, біз Топтың несиелік келісімдері бойынша қаржылық емес көрсеткіштердің орындалуын сараладық.

Топтың 2022 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2022 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2022 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Building a better working world

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және оны барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші, - Адиль Сыздыков.

„Эрнст энд Янг" ЖШС

Адиль Сыздыков Аудитор	Рустамжан Саттаров «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің Бас директоры
Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы № МФ-0000172 біліктілік куәлігі	Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы МФЮ-2 № 0000003 болатын Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік лицензия

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2023 жылғы 28 ақпан

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанға

Мың теңгемен	Ескерт.	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	4	**1.100.875.420**	997.880.307
Барлау және бағалау бойынша активтер	5	**16.474.772**	19.566.926
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	6	**90.654.176**	4.307.761
Материалдық емес активтер		**5.164.654**	6.240.856
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	7	**930.644.064**	687.216.423
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар	8	**15.659.456**	62.885.829
Байланысты тарапқа берілген қарыздар	9	**–**	174.198.768
Өтелуге жататын ҚҚС	11	**77.939.480**	51.259.217
Кейінге қалдырылған салық активтері	29	**1.216.148**	890.484
Басқа да айналымнан тыс қаржы активтері	10	**–**	2.586.015
Басқа да айналымнан тыс активтер		**118.725**	535.110
Банк салымдары	12	**2.701.567**	3.216.905
		2.241.448.462	2.010.784.601
Айналымдағы активтер			
Қорлар	14	**37.464.392**	36.224.066
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	15	**170.562.896**	190.432.566
Берілген аванстар	8	**3.700.879**	17.453.918
Байланысты тарапқа берілген қарыздар	9	**3.524.877**	2.461.648
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	11	**44.834.997**	35.843.465
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	29	**45.193.980**	4.582.882
Басқа да айналымдағы активтер		**561.582**	324.435
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	10	**33.600.948**	–
Банк салымдары	12	**11.351.931**	13.012.956
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13	**577.122.194**	382.704.384
		927.918.676	683.040.320
Сатуға арналған активтер	4	**–**	40.377.593
		927.918.676	723.417.913
Активтердің жиыны		**3.169.367.138**	2.734.202.514

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	16	**430.959.489**	417.780.839
Қосымша төленген капитал		**25.946.130**	25.946.130
Есептілік валютасын қайта есептеу резерві		**2.562.805**	2.410.861
Бөлінбеген пайда		**1.728.121.942**	1.341.498.282
		2.187.590.366	1.787.636.112
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	**330.925.389**	308.957.063
Пайыздық қарыздар	18	**46.751.519**	151.609.971
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	19	**8.109.740**	14.693.646
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	21	**77.772.865**	274.830
Қызметкерлерге сыйақыларды төлеу бойынша міндеттемелер		**577.165**	454.433
Резервтер	20	**65.359.247**	92.146.847
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	24	**1.429.969**	4.118.653
Шарт бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	22	**11.127.184**	11.564.233
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	29	**91.943.198**	79.222.667
		633.996.276	663.042.343
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	**3.772.898**	3.527.569
Пайыздық қарыздар	18	**111.907.583**	20.614.260
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	19	**7.737.372**	7.164.345
Резервтер	20	**33.971.438**	31.723.046
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	23	**121.515.392**	180.907.097
Төленуге жататын корпоративтік табыс салығы	29	**899.847**	95.443
Табыс салығынан басқа, төленуге жататын салықтар		**3.998.182**	3.134.294
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	21	**19.124.138**	6.105.018
Шарт бойынша міндеттемелер	22	**8.075.408**	8.569.659
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	24	**21.314.692**	7.440.919
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер		**15.463.546**	14.242.409
		347.780.496	283.524.059
Капитал мен міндеттемелер жиыны		**3.169.367.138**	2.734.202.514

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары ________ *А.М. Ақан*

Бас бухгалтердің м.а. ________ *Е.Н. Бокаев*

6-61 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	**Ескерт.**	**2022 жыл**	**2021 жыл**
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	25	**952.283.209**	896.255.211
Сатудың өзіндік құны	26	**(806.657.029)**	(704.326.756)
Жалпы пайда		**145.626.180**	191.928.455
Жалпы және әкімшілік шығыстар	27	**(33.414.158)**	(32.451.455)
Күтілетін несиелік зиян резервін есептеу		**(3.313.755)**	(130.323)
Басқа да операциялық кірістер		**3.488.388**	15.707.547
Басқа да операциялық шығыстар		**(8.698.929)**	(8.771.575)
Операциялық пайда		**103.687.726**	166.282.649
Қаржылық кіріс	28	**36.103.192**	26.546.764
Қаржылық шығындар	28	**(62.553.293)**	(42.278.978)
Бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлесі	7	**327.581.223**	319.114.361
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто		**8.903.801**	(2.088.727)
Салық салынғанға дейінгі пайда		**413.722.649**	467.576.069
Табыс салығы бойынша шығыстар	29	**(27.095.095)**	(67.383.513)
Бір жылғы таза пайда		**386.627.554**	400.192.556
Басқа да жиынтық кіріс			
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс сомалары			
Шетелдік операцияларды қайта есептеу кезінде болған бағамдық айырмалар		**151.944**	382.583
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жататын таза жиынтық кіріс		**151.944**	382.583
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта жіктелмейтін басқа да жиынтық кіріс сомалары			
Белгіленген төлемдермен жоспарлар бойынша актуарлық (зиян)/кіріс		**(4.867)**	7.275
Табыс салығы бойынша шығыстардың әсері	29	**973**	(1.455)
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жатпайтын таза жиынтық (зиян)/кіріс		**(3.894)**	5.820
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		**148.050**	388.403
Табыс салығы шегерілген бір жылғы өзге жиынтық кіріс		**386.775.604**	400.580.959
Акцияға пайда			
Бас ұйымға келетін бір жылғы акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	16	**1,03**	1,07

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары ____________ *А.М. Ақан*

Бас бухгалтердің м.а. ____________ *Е.Н. Бокаев*

6-61 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2022 жыл	2021 жыл
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Сатып алушылардан түсімдер		**1.042.922.641**	913.531.754
Алынған пайыздар		**27.147.528**	18.599.500
Салық органдарынан салықтардың қайтарылуы		**20.723.150**	75.258.327
Арбитраждық шешім бойынша өнім жеткізушілерден түсімдер	26	**–**	134.750.060
Басқа да түсімдер		**19.731.622**	4.229.685
Өнім берушілерге төлемдер		**(812.341.733)**	(796.179.828)
Төленген табыс салығы		**(50.677.973)**	(15.845.150)
Басқа да салықтар және бюджетке төлемдер		**(55.731.077)**	(36.821.166)
Төленген пайыздар	32	**(38.145.333)**	(31.074.886)
Қаржылық жалдау бойынша төленген пайыздар	21, 32	**(17.785.672)**	(2.202.931)
Жұмыскерлерге төлемдер		**(68.051.569)**	(50.549.438)
Басқа да төлемдер		**(14.506.865)**	(10.997.403)
Операциялық қызметтен болған таза ақша ағындары		**53.284.719**	202.698.524
Инвестициялық қызметтен болған ақша ағындары			
Банк салымдарын қайтару		**64.733.830**	37.050.017
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен түсімдер		**40.792.020**	41.342.911
Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер	7	**80.976.116**	58.251.774
Кері РЕПО мәмілелерінен түскен түсімдер		**1.801.499.625**	18.120.354
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын өтеуден түскен түсімдер	10	**79.754.770**	–
Байланысты тараптарға берілген қарыздарды өтеу		**200.021.215**	–
Бірлескен кәсіпорынды сатудан түскен түсімдер	2	**80**	–
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		**–**	(210.219)
Ұзақ мерзімді қаржы активтерін сатып алу		**(673.261)**	(673.261)
Банк салымдарын орналастыру		**(58.434.564)**	(47.113.432)
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді және барлау мен бағалау бойынша активтерді сатып алу		**(105.423.378)**	(134.278.949)
Байланысты тараптарға қарыздар беру		**(13.248.819)**	–
Еншілес ұйымды сатып алу	2, 8	**(13.178.650)**	–
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын сатып алу	10	**(109.754.770)**	–
Кері РЕПО мәмілелері бойынша сатып алу		**(1.801.499.625)**	(18.120.354)
Инвестициялық қызметте (пайдаланылған) / алынған таза ақша ағындары		**165.564.589**	(45.631.159)
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Акционерден жарналар	16	**13.178.650**	–
Пайыздық қарыздар бойынша түсімдер	18, 32	**29.700.000**	–
Байланысты тараптан қарыздар бойынша түсімдер	19, 32	**–**	24.104.026
Пайыздық қарыздарды өтеу	18, 32	**(53.142.868)**	(18.820.911)
Байланысты тараптан алынған қарыздарды өтеу	19, 32	**(8.933.200)**	–
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	21, 32	**(20.362.597)**	(30.323.221)
Қарызды ұйымдастыру үшін комиссия		**(298.000)**	–
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		**(39.858.015)**	(25.040.106)
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша таза бағамдық айырма		**15.426.517**	4.377.568
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		**194.417.810**	136.404.827
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	13	**382.704.384**	246.299.557
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	13	**577.122.194**	382.704.384

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары ____________ А.М. Ақан

Бас бухгалтердің м.а. ____________ Е.Н. Бокаев

6-61 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Есептілік валютасын қайта есептеу резерві	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға	417.780.839	25.946.130	2.028.278	942.677.368	1.388.432.615
Бір жылғы таза пайда	–	–	–	400.192.556	400.192.556
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	–	–	382.583	5.820	388.403
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	–	–	382.583	400.198.376	400.580.959
Акционермен жасалатын басқа да операциялар	–	–	–	(1.377.462)	(1.377.462)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	**417.780.839**	**25.946.130**	**2.410.861**	**1.341.498.282**	**1.787.636.112**
Бір жылғы таза пайда	**–**	**–**	**–**	**386.627.554**	**386.627.554**
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	**–**	**–**	**151.944**	**(3.894)**	**148.050**
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	**–**	**–**	**151.944**	**386.623.660**	**386.775.604**
Акциялар шығарылымы *(16-ескертпе)*	**13.178.650**	**–**	**–**	**–**	**13.178.650**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**430.959.489**	**25.946.130**	**2.562.805**	**1.728.121.942**	**2.187.590.366**

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары ____________ *А.М. Ақан*

Бас бухгалтердің м.а. ____________ *Е.Н. Бокаев*

6-61 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілікке «QazaqGaz» ҰК» АҚ-ның (бұдан әрі мәтін бойынша - «Компания» немесе «QG» немесе «бас ұйым») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі мәтін бойынша бірлесіп - «Топ» деп аталады) қаржылық есептілігі кіреді *(2-ескертпе)*.

«QG» Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі - «Үкімет») 2000 жылғы 5 ақпандағы № 173 Қаулысының негізінде бекітілген және 2000 жылғы 13 наурыздағы жабық акционерлік қоғам күйінде тіркелген акционерлік қоғам болып табылады. 2004 жылғы 9 маусымда Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Топтың бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Әлихан Бөкейхан көшесі, 12-үй мекенжайы бойынша тіркелген.

2020 жылғы 31 желтоқсанға «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі - «ҚазМұнайГаз» немесе «ҚМГ») «QG»-ның жалғыз акционері болып табылады. «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ (бұдан әрі «Самұрық-Қазына») арқылы Үкімет ҚазМұнайГаз-дың 90%-зы минус 1 (бір) акциясына иелік етеді және «ҚазМұнайГаз» бен «Самұрық-Қазына»-ның барлық еншілес ұйымдары Компанияның және Топтың байланысты тараптары ретінде қарастырылды. 2021 жылғы 8 қарашада «Стратегиялық объектіні иеліктен шығару туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына сай «ҚазМұнайГаз» «QG» акциялары пакетінің 100%-ын «Самұрық-Қазына»-ның пайдасына иеліктен шығару мәмілесін жасады.2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Қазына» «QG»-ның жалғыз акционері болып табылады, ал «Самұрық-Қазына»-ның барлық еншілес ұйымдары Компания мен Топтың байланысты тараптары ретінде қарастырылады *(30-ескертпе)*.

ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 5 шілдедегі № 914 Қаулысына сәйкес «QG» газ және газбен қамсыздандыру саласында ұлттық оператор болын анықталды. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 қарашадағы № 852 қаулысымен «QG»-ға Ұлттық компания мәртебесі берілді. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы № 982 қаулысымен «ҚазТрансГаз» ҰК» АҚ «QazaqGaz» ҰК» АҚ болып өзгертілді. Топтың ұлттық оператор ретіндегі негізгі міндеті Қазақстанның тауар газындағы ішкі мұқтаждықтарын сенімді қамтамасыз ету болып табылады.

Топ қызметінің негізгі бағыттарына мыналар кіреді:

- Қазақстанда магистральдық құбырлардың газ көлік жүйелерін жалпы дамыту үшін инвестициялық қызметті басқару;
- Қазақстанда газ кеніштерін әзірлеу үшін инвестициялық қызметті басқару;
- газ өнеркәсібінде жобаларды зерттеу және әзірлеу бойынша кеңес беру қызметтерін көрсету;
- шетелдік және жергілікті нарықтарда газды өткізу;
- газ өнеркәсібін дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу және ендіру бағдарламасына қатысу.

Топтың операциялық қызметі *«Табиғи монополиялар туралы»* Қазақстан Республикасының Заңымен (бұдан әрі – «Заң») реттеледі, өйткені Топ газды ішкі нарыққа тасымалдау және өткізу саласында монополист болып табылады. Заңға сай, Топтың газды ішкі нарыққа тасымалдау және өткізу бойынша тарифтерін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу жөніндегі комитет бекітеді.

2022 жылғы 31 желтоқсанға Топтың 2022-2026 жылдарға бекітілген инвестициялық бағдарламалар бойынша 204.010.697 мың теңге мөлшерінде міндеттемелері бар (2021 жылғы 31 желтоқсан: 43.712.759 мың теңге).

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікті басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы 2023 жылғы 28 ақпанда шығаруға бекітті.

Көмірсутектерді барлау және өндіру

2000 жылғы желтоқсанда Топ Қазақстан Республикасының Инвестициялар жөніндегі агенттігімен Жамбыл облысының, Оңтүстік Қазақстан Аманкелді, Анабай, Айрақты және Құмырлы газ кеніштерін қоса алғанда, Солтүстік Үшарал, Үшарал-Кемпіртөбе аумақтарында, сондай-ақ XXXIII-48, XXXIII-49, XXXIV-49, XXXIV-50, XXXIV-51, XXXV-50 блоктарында көмірсутектерді барлау және өндіру жұмыстарын жүзеге асыруға арналған Келісімшартқа (бұдан әрі - «Көмірсутектерді барлау және өндіру жөніндегі келісімшарт») қолын қойды. Көмірсутектерді барлау және өндіру жөніндегі келісімшарттың қолданылу мерзімі 31 жылды құрайды. Топ 2003 жылдың қарашасында Аманкелді газ кен орнында және 2014 жылдың желтоқсанында Жарқұм кен орнында газды өндіруді әрі оны өткізуді бастады.

Көмірсутектерді барлау және өндіру жөніндегі келісімшарттың талаптары бойынша Топтың, егер көмірсутектің коммерциялық тиімді қорлары анықталмаған жағдайда, өзінің кез келген келісімшарттық аумағынан бас тартуға құқығы бар.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топтың қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (ХҚЕС жөніндегі Кеңес) жариялаған редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес әзірленді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілгендей әділ құны бойынша бағаланатын активтер мен міндеттемелерді қоспағанда, тарихи құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, өзгесі көрсетілген жағдайлардан басқа, мыңға дейін дөңгелектенген.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік қызметтің үздіксіздігі жорамалының негізінде дайындалды. Бұл жорамалды бағалау үшін Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қызметтің үздіксіздігі қағидатын қолдануын жалғастырып отырғанына көз жеткізу үшін түрлі стресс-тесттердің негізінде өтімділік болжамын орындады.

Шоғырландыру негізі

Еншілес ұйымдар соңғысының еншілес ұйымға бақылауды алған күнді білдіретін сатып алу күнінен бастап бас компания шоғырландырады және осындай бақылаудан айырылған күніне дейін шоғырландыруын жалғастырады. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі Топтың барлық компаниялары үшін есеп саясатын бірізді қолданудың негізінде бас компанияның есептілігі сияқты дәл сол есепті кезең үшін әзірленді. Топ ішіндегі операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын барлық топ ішілік қалдықтар, операциялар, жұмсалмаған кірістер мен шығыстар, ақша ағындары және дивидендтер толық алынып тасталған.

Бақылаудан айырылмастан еншілес компанияға қатысу үлестерінің өзгерісі капиталмен жасалған операция ретінде ескеріледі.

Егер Топ еншілес ұйымның үстінен бақылаудан айырылып қалса, ол:

- еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелерін мойындауды тоқтатады (оның ішінде соған қатысты гудвилді);
- кез келген бақыланбайтын қатысу үлесінің баланстық құнын тануды тоқтатады;
- капиталда көрсетілген жинақталған бағамдық айырмаларды тануды тоқтатады;
- алынған сыйақының әділ құнын мойындайды;
- қалған инвестицияның әділ құнын мойындайды;
- операцияның нәтижесінде пайда болған табыс немесе шығын құрамындағы артық шығуды немесе дефицитті мойындайды;
- бұрын басқа жиынтық кірістің құрамында мойындалған компоненттердегі бас компанияның үлесін табыстың немесе шығынның немесе нақты талаптарға сәйкес бөлінбеген табыстың құрамына қайта жіктейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шоғырландыру негізі (жалғасы)

Еншілес ұйымдар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

Атауы	Тіркелген жері	Негізгі қызмет	Қатысу үлесі 2022 жыл	Қатысу үлесі 2021 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ («ИОА»)	Қазақстан	Газды тасымалдау және сақтау, Қазақстанда газ құбырларына техникалық қызмет көрсету бойынша қызмет көрсету	**100%**	100%
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ («ҚТГ Аймақ»)	Қазақстан	Газды жергілікті қуат өндірушілерге, заңды және жеке тұлғаларға өткізу	**100%**	100%
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС	Қазақстан	Тасымалдау бойынша қызметтер	**100%**	100%
«QazaqGaz Барлау және өндіру» ЖШС («QazaqGaz БӨ»)	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын өндіру	**100%**	100%
«Qazaq Gas Qurylys» ЖШС	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын барлау	**100%**	100%
«ҚазТрансГаз Бишкек» ЖШҚ	Қырғызстан	«Бухараның газды ауданы-Ташкент-Бішкек-Алматы» магистральдық газ құбырында жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары және жаңғырту	**100%**	100%
«ҚТГ Файнэнс Б.В.»	Нидерландтар	Қаржылық қызмет	**100%**	100%
«ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ	Қазақстан	Гольф-клубты салу және/(немесе) қызмет көрсету	**100%**	100%

2021 жылы «КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС атауы «Qazaq Gas Qurylys» ЖШС болып өзгертілді.

2022 жылы «Аманкелді Газ» ЖШС «QazaqGaz Барлау және өндіру» ЖШС болып өзгертілді.

2022 жылғы 28 желтоқсанда Топ «Самұрық-Энерго» АҚ-ның «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ын сатып алу-сату шартын жасады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ *8-ескертпеде* ұзақ мерзімді аванстар ретінде көрсетілген 13.178.650 мың теңге мөлшерінде аванс берді. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілікте үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін келесі бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестері болды:

Атауы	Тіркелген жері	Негізгі қызмет	Үлес, % 2022 жылғы 31 желтоқсан	Үлес, % 2021 жылғы 31 желтоқсан
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС («АГҚ»)	Қазақстан	Қазақстан – Қытай газ құбырын салу және пайдалану	**50%**	50%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС («БШГ»)	Қазақстан	Бейнеу-Бозой-Шымкент газ құбырын салу және пайдалану	**50%**	50%
«АвтоГаз» ЖШС («АГ»)	Қазақстан	Автогазтолтыру компрессорлық станцияларды ұйымдастыру, пайдалану, салу және қызмет көрсету	**50%**	50%
«Отан Газ» ЖШС («ОГ»)	Қазақстан	Газды қайта өңдеу зауытын салу	**50%**	50%

2021 жылы Топ «PVH Development» ЖШС акцияларының 50%-ын 80 мың теңгеге сатып алды. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жыл ішінде қайта тіркеу процесі аяқталды және «PVH Development» ЖШС «Түркістан ПМУ» ЖШС болып өзгертілді. 2022 жылғы 12 қыркүйекте Топ «Түркістан ПМУ» ЖШС акцияларының 50%-ын «Самұрық-Қазына»-ға 80 мың теңгеге сатты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шоғырландыру негізі (жалғасы)

Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың бірлескен кәсіпорындар нысанындағы бірлескен қызметке қатысу үлесі бар, онда бірлескен қызмет қатысушылары кәсіпорынның экономикалық қызметіне бірлескен бақылауды белгілейтін шарттық келісімге кірді. Келісім бақылауды бөлетін тараптардың бірауызды келісімін қажет етеді. Бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды Топ үлестік қатысу әдісі бойынша ескереді.

Қатысу үлесі әдісіне сәйкес бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бастапқы құны бойынша оған Топқа тиесілі бірлескен кәсіпорынның таза активтері үлесінде сатып алғаннан кейін туындаған өзгерістерді қоса ескеріледі. Бірлескен қызметке жататын гудвил инвестициялардың баланстық құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне дербес негізде тексерілмейді.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен кәсіпорын қызметінің қаржы нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Егер бірлескен кәсіпорын капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылса, осы фактіні ашады. Топ пен бірлескен кәсіпорын арасындағы операциялар кезінде туындайтын іске асырылмаған пайда мен зиян шоғырландыру кезінде Топтың бірлескен кәсіпорында қатысу үлесі бар дәрежеде элиминацияланады.

Бірлескен кәсіпорындар пайдасындағы немесе зиянындағы Топтың үлесі тікелей жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте беріледі. Ол бірлескен кәсіпорын қатысушыларына келетін пайданы немесе залалды білдіреді және сондықтан бірлескен кәсіпорынның еншілес ұйымдарындағы салық салуды және бақыланбайтын қатысу үлестерін есепке алғаннан кейін пайда немесе залал ретінде айқындалады.

Бірлескен кәсіпорынның қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігі сияқты дәл сол есепті кезең үшін дайындалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ бірлескен кәсіпорынға инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залалды тану қажеттігін айқындайды. Топ әр есепті күнге бірлескен кәсіпорынға инвестициялар құнсыздануының объективті айғақтарының болуын бағалайды. Осындай айғақтар болған жағдайда Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның өтелген құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және залалды «бірлескен кәсіпорынның зиянындағы үлес» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте таниды.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес компанияларды сатып алу

Еншілес ұйымдарды жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынуы үлестерді біріктіру әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Жалпы бақылаудағы тараптардың арасында берілген еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте берген күнгі беретін компанияның (Алдыңғы иесі) есептілігінде көрсетілген олардың баланстық құны бойынша көрсетіледі. Бастамашыны бастапқыда сатып алған кезде объективті түрде ескеретін тиісті гудвилл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Бастамашының гудвилін қоса алғанда, таза активтердің жалпы ағымдағы құны мен төленген сыйақы арасындағы айырма капиталды түзету ретінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер сатып алу елеулі деп қарастырылған жағдайда, онда салыстырмалы деректерді қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілік еншілес ұйымды Топ Бастамашы бастапқыда сатып алған күнге сатып алғандығы туралы жорамалға сүйене отырып ұсынылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шетел валюталарын қайта есептеу

Функционалдық валюта және білдіру валютасы

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Топтың көпшілік кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен («теңге») берілді. Топ құрамындағы әрбір кәсіпорын өзінің функционалдық валютасын айқындайды және әр кәсіпорынның қаржылық есептілігіне кіргізілген баптар таңдалған функционалдық валютада өлшенеді.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда функционалдық валютада операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валютаның спот-бағамы бойынша есептейді. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын валюталық спот-бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Монетарлық баптарды есептеу немесе қайта есептеу бойынша туындайтын барлық айырмалар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Ақшалай емес активтер мен міндеттемелер бастапқы құнды айқындау күніне қолданылатын бағам бойынша валютада бастапқы құны бойынша ескеріледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

Топ компаниялары

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдары мен бірлескен кәсіпорындарының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістері, шығындары және қаржылық жағдайы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- қаржылық жағдай туралы ұсынылған есептердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күнге жабу бағамдары бойынша қайта есептеледі;
- жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақылға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі); және
- барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан Республикасында ресми айырбастау бағамдары ретінде Қазақстан қор биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа алынған валюта бағамдары қолданылады.

2022 жылғы 31 желтоқсанға Қазақстан қор биржасының валюталық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 462,65 теңгеге және 1 ресей рублі үшін 6,43 теңге болды. Бұл бағамдар 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ доллары мен ресей рублінде көрсетілген ақша активтері мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2021 жылы: 1 АҚШ доллары үшін 431,8 теңге және 1 ресей рублі үшін 5,76 теңге).

Операциялық орта

Бүтіндей алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып жатқан нарықтарға тән болатын кейбір ерекшеліктерді танытуын жалғастыруда. Әсіресе ол мұнай мен газ бағасының және ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын басқа да минералды шикізат бағасының құбылуына сезімтал келеді. Бұл ерекшеліктерге елден тыс жерлерде еркін айырбасталмайтын ұлттық валютаның болуы және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейі жатады, бірақ олармен шектелмейді. Өңірде сақталып отырған саяси шиеленіс, айырбастау бағамының волатильділігі, өтімділіктің төмендеуін және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың пайда болуын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсерін көрсетті және көрсетуін жалғастыра алады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Операциялық орта (жалғасы)

Украина аумағындағы соғыс

Украина аумағында 2022 жылы басталған соғыс қаржылық есептілікке әсер ететін ХҚЕС бойынша есепке алудың бірқатар ерекшеліктерінің пайда болуына әкелді.

Көптеген елдер қазірдің өзінде жекелеген ресейлік заңды тұлғалар мен Ресей азаматтарына жаңа санкциялар салуды жалғастыруда. Қалыптасқан жағдай, сондай-ақ тауар бағасының, валюта бағамының ықтимал ауытқуы, импорт пен экспорттың шектеулері, жергілікті материалдар мен қызметтердің қолжетімділігі және жергілікті ресурстарға қол жетімділік ТМД аумақтарында қызметтің елеулі көлемін жүзеге асыратын компанияларға тікелей әсер етті.

Басшылық қазақстандық экономикадағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да болжап білуге немесе олардың Топтың қаржылық жағдайына келешекте ықтимал ықпалын бағалауға қабілетті емес. Басшылық ағымдағы жағдайларда Топ қызметінің тұрақтылығы мен өсімін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қолға алып отырғанына сенімді.

Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік мұндай жорамалдар мен бағалаулар келешекте жасалатын активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына қатысты едәуір түзетулер жасауды қажет етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Топтың есеп саясатын қолдану процесінде басшылық шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындалған сомаларға едәуір ықпал ететін келесі пайымдауларды пайдаланды:

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық салық ұстанымдарының салаларына қатысты міндеттемелердің пайда болу ықтималдылығын ескереді, әрі соларға қатысты Топ салық органдарының есептеулері бойынша апелляцияларды бермейтіндігі мәлім немесе мұндай апелляциялардың шешімі сәтті болады деп есептемейді. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды жасауды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Салық тәуекелдері жөнінде барынша толығырақ ақпарат *31-ескертпеде* келтірілген.

Өтелуге жататын ҚҚС бойынша резерв

Топ өтелуге жататын ҚҚС сомасы күмәнді болып табылатындығына, бірақ жылына кем дегенде бір рет талдау жасап отырады. Өтелуге жататын ҚҚС күмәнді сомасы бойынша резерв басшылықтың салық салынуға жататын ҚҚС-тың келешек айналымдарына және ҚҚС-ты ақша қаражатымен қайтаруға қатысты үміттеріне негізделген. Топ бұдан әрі ҚҚС-тың қайтарылуына немесе есепке алынуына өз құқығын қорғай алатындығын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет. Барынша толық ақпарат *11-ескертпеде* келтірілген.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық активтері алынуға жататын қарыздар, өткен жылдардың залалдары, күмәнді берешектің барлық резервтері, есептелген демалыстар және мынадай ықтималдық дәрежесінде басқа міндеттемелері бойынша барлық резервтер бойынша танылады, бұл салық салынатын уақытша айырмашылықтар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатына, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын табысты қолдануға негізделетін болады. Қаржылық жағдай туралы есепте кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер бөлек ұсынылады, өйткені олар Топтың түрлі кәсіпорындарына жатады және салық заңнамасына сәйкес бір біріне қарсы есепке алына алмайды. Барынша толық ақпарат *29-ескертпеде* келтірілген.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)

Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелін, несиелік тәуекелді және өзгермелілікті қамтиды. Бағалау мен пайымдаулардағы өзгерістер қаржы құралдарының әділ құнына ықпал ете алады.

Күтілетін несиелік зиян резерві

Басшылық клиенттердің талап етілетін төлемдерді жасай алу қабілеттеріне негізделген үміттердің нәтижесінде күтілетін несиелік зиян резервін қолдайды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Еншілес кәсіпорынды сатып алу

2022 жылғы 28 желтоқсанда Топ «Самұрық-Энерго» АҚ-ның «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ын сатып алу-сату шартын жасады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ *8-ескертпеде* ұзақ мерзімді аванстар ретінде көрсетілген 13.178.650 мың теңге мөлшерінде аванс берді. Топ есепті күнге 10 ХҚЕС-тің талаптарына сәйкес инвестициялар объектісіне бақылаудың болуына қатысты талдау жүргізді. Топ бақылаудың барлық үш құрамдас бөлігінің болуын бағалады және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің бақылауы жоқ деген қорытындыға келді. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

«Сарыарқа» магистральдық газ құбырын жалға алу (бұдан әрі – «Сарыарқа МГ»)

2021 жылғы 31 желтоқсанда Топ «Сарыарқа» МГ жалдау шартын «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-мен 2022-2026 жылдарға жасасты, ол ішкі нарықта газ тасымалдауға арналған ТМРК тарифтері бекітілген күннен бастап, яғни 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Бұл жалдау шарты ауыспалы жалдау төлемдерінің шарттарымен жасалды, олардың өзгергіштігі «Сарыарқа» МГ арқылы тасымалданатын газ көлеміне байланысты. Алайда, Топ басшылығы жалдау төлемдерінің сөзсіз және нақты өзгергіштігінің болмауына байланысты олар мәні бойынша бекітілген, сондықтан жалдау міндеттемесін бағалауға енгізілген деп санайды. Осылайша, шарт күшіне енген күні «Сарыарқа» МГ жалға берудің келтірілген құны 111.326.816 мың теңгені құрады *(6 және 21-ескертпелер)*.

Негізгі құралдар мен газ активтерінің құнсыздануы

Егер активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшенің теңгерімдік құны сату шығындарын шегергендегі әділ құн және пайдаланудан болған құндылық өлшемдерінің ең көбі болып табылатын өтелетін құннан асатын болса орын алады. Сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі әділ құнның есебі ұқсас активтерді сатудың міндетті күші бар коммерциялық мәмілелері бойынша қолда бар ақпаратқа немесе активтің шығарылуына байланысты шегілген қосымша шығындарды шегергенде қадағаланатын нарықтық бағаға негізделеді. Пайдаланудан болатын құндылықтың есебі дисконтталған ақша ағындарының үлгілеріне негізделген. Ақша ағындары бюджеттен келесі 5 (бес) жылға алынады және оған Топтың жүргізуге әлі де болса міндеттемелері жоқ қайта құрылымдау бойынша қызмет немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің құнсыздану мәніне тексерілетін активтің нәтижелерін жақсартатын келешектегі елеулі инвестициялар жатпайды. Өтелетін құн дисконтталған ақша ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ күтілетін ақша қаражатының ағындарына және экстраполяция мақсатында пайдаланылған өсу қарқындарына барынша сезімтал келеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)

Негізгі құралдар мен газ активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Топ 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ИОА» және «ҚТГ Аймақ» ұзақ мерзімді активтерінің өтелетін құнына бағалау жүргізді.

Газды тасымалдау және сақтау («ИОА»)

Ақша қаражатын әкелетін бірліктің өтелетін сомасы дисконтталған ақша ағындарының моделін пайдалана отырып есептеледі. Дисконттау мөлшерлемесі капиталдың орташа алынған құнынан салық салынғанға дейін алынды. Капиталдың орташа алынған құны қарызға алынған, сол сияқты меншікті капиталды да ескереді. Меншікті капиталдың құны «ИОА»-ның инвестициялары бойынша күтілетін кірістіліктен есептеп шығарылады. Қарызға алынған капиталдың құны «ИОА» қызмет көрсетуге міндетті болатын пайыздық қарыздарға негізделген. Тиесілі тәуекел жеке бета факторды қолдану арқылы қосылды. Бета фактор жалпыға қолжетімді нарықтық деректерге сүйене отырып бағаланған. Жыл сайынғы негізде бекітілетін бизнес-жоспар болжамды ақша ағындары үшін ақпараттың негізгі дерек көзі болып табылады. Ол газды тасымалдау көлемдері, түсім, шығыстар мен күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды. Тасымалдау тарифтері, сондай-ақ шығыстардың инфляция деңгейі сияқты түрлі жорамалдар қолдағы бағаларды, басқа да макроэкономикалық факторларды және тарихи үрдістер мен құбылуларды ескереді. 2027 жылға дейінгі (қоса) болжамды ақша ағындары «ИОА» басшылығының операциялық және күрделі шығындардағы әлеуетті өзгерістер туралы ағымдағы бағалауын ескере отырып, «ИОА»-ның бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген.

Ақша ағындары салық салынғанға дейінгі капиталдың орташа алынған құнын (WACC) пайдалана отырып дисконтталды, әрі ол 16,60% тең болды. 2022 жылғы 31 желтоқсанға «ИОА» негізгі құралдарының өтелетін құны 1.154.259 мың теңге болды, бұл олардың баланстық құнынан асады. Дисконттау мөлшерлемесі 1%-ға азайған/ұлғайған жағдайда өтелетін құн тиісінше 133.042.643 / 109.151.115 мың теңгеге ұлғаяды /азаяды.

Газды жергілікті қуат өндірушілерге, заңды және жеке тұлғаларға өткізу («ҚТГ Аймақ»)

Ақша қаражатын жасайтын бірліктің өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы терминалды құнының (пост болжамды кезеңде) келтірілген құны ретінде бағаланды. Ақша ағындарын бағалауға көптеген субъективті факторлар қосылған, оның ішінде ең үздік қолжетімді дәлелдерді пайдалана отырып, операциялық және қаржылық.

Тест кезінде пайдаланылған операциялық жорамалдар стратегиялық мақсаттарға қол жеткізудің құралы болып табылатын «ҚТГ Аймақ»-тың бекітілген бизнес-жоспарының негізінде газды сатып алу мен жеткізудің барынша ықтимал көлемдерін көрсетеді. Қаржы жорамалдарына болжамды деңгеймен және тарифтердің өсуімен байланысты едәуір бағалаулар жатады.

Есептеу кезінде 14,52%-бен WACC мөлшерлемесі пайдаланылды. Бұл талдаудың нәтижесінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздану анықталмады. WACC мөлшерлемесінің 1%-ға ұлғаюы активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан жоғары болуына әкеп соқтыра алады, бұл құнсыздануды келешекте мойындау қажеттілігіне әкеп соқтыра алады.

Табиғи газды және газ конденсатын өндіру («QazaqGaz БӨ»)

Барлау және бағалау активтері фактілер мен жағдайлар бұл активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан аса алатындығын баяндағанда құнсыздану мәніне бағаланады, бұл мына жағдайларда орын ала алады: барлауға арналған лицензияның қолданылу мерзімі өтіп кеткенде және оның ұзартылуы күтілмегенде; одан кейінгі барлауға едәуір шығындар жоспарланбағанда; барлау қорлардың коммерциялық анықталуына әкеп соқтырмағанда; барлау және бағалау активтері кен орнын сәтті әзірлеу арқылы немесе сату арқылы толығымен бағаланбағанда. 2022 жылғы 31 желтоқсанда көмірсутек шикізатын бірлескен барлау мен өндіруге арналған келісімшарттың қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты Топ жалпы сомасы 5.893.308 мың теңгеге 6 учаске мен 3 кен орны бойынша барлау және бағалау активтерінің құнсыздануы бойынша шығыстарды есептеді *(5-ескертпе)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)

Негізгі құралдар объектілерінің пайдалы қызмет мерзімі

Сенімгерлік басқару шарты бойынша басқарудағы негізгі құралдар бойынша толықтырулар немесе жетілдірулер Шарттың қолданылу кезеңіне қарамастан қалған пайдалы қызмет етудің бағалау мерзімінің ішінде капиталдандырылады, амортизацияланады. Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы мерзімін ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күту бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер 8 ХБЕС *«Есеп жүргізу саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктерге»* сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде перспективті ескеріледі.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

«Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 4 шілдедегі Заңына және Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес Топтың негізгі құралдарды қайта монтаждау мен тарату және жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңгерлік міндеттемелері бар. Атап айтқанда, Топтың міндеттемесі газ құбырларын бөлшектеумен және жер учаскелерінің құнарлығын қалпына келтірумен байланысты.

Міндеттемелер сомасы міндеттемелерді өтеу үшін қажет болады деп күтілетін бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады. Ұңғыманы жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервтер әрбір есепті күнге қайта қаралады және *«Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер»* 1-түсіндірмесіне сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі. Келешек шығындарды бағалау кезінде елеулі бағалаулар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Түпкілікті жабуға арналған шығындарға жатқызылатын айқындықтың болмауы күтілетін ақша ағындарын дисконттаудың әсер етуі есебінен кемітіледі. Топ газ құбырларын келешекте жою, барлық пайдалану газ ұңғымаларын жабу және келісімшарттық аумақты рекультивациялау құнын ағымдағы жылдың бағаларын және инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейінің орта мәнін пайдалана отырып бағалайды.

2022 жылғы 31 желтоқсанға қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған инфляция мен дисконт мөлшерлемесінің ұзақ мерзімді үрдістері 4,90% және 9,26% (2021 жыл: 5,50% және 6,97%) болды. 2022 жылғы 31 желтоқсанға газ құбырлары мен компрессорлық станцияларды жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервтің баланстық құны 61.836.200 мың теңге (2021 жыл: 88.661.502 мың теңге) болды. 2022 жылғы 31 желтоқсанға көмірсутектерді барлау және өндіру жөніндегі келісімшарт бойынша ұңғымаларды жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервтің баланстық құны 2.928.732 мың теңге (2021 жыл: 3.476.025 мың теңге) болды. Барынша толық ақпарат *20-ескертпеде* келтірілген.

Төменде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша маңызды жорамалдар үшін сезімталдылықтың санды талдауы келтірілген:

	Газ құбырын жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервке әсері	
Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Газ құбырын жою және учаскені қалпына келтіру бойынша жорамалдар		
1 км-ге жою құны:		
- 10%-ға ұлғаю	**5.988.015**	8.622.942
- 10%-ға азаю	**(5.988.015)**	(8.622.942)
Инфляция деңгейі:		
- 1%-ға ұлғаю	**20.493.062**	29.318.635
- 1%-ға азаю	**(15.393.472)**	(22.058.587)
Дисконттау мөлшерлемесі:		
- 1%-ға ұлғаю	**(14.743.384)**	(21.620.393)
- 1%-ға азаю	**19.765.862**	29.167.757

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер

Топ 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енетін белгілі бір стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды, бірақ олар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбейді. Топ шығарылған, бірақ күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Топ алғаш рет 2022 жылы кейбір түзетулер мен түсіндірмелерді қолданды, бірақ олар оның шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді. Топ тек Топ үшін жарамды және қолданылатын стандарттардың тізімін ұсынды.

«Ауыртпалықты шарттар - шартты орындауға арналған шығындар» – 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

Еріксіз шығындар шарт бойынша міндеттерді орындауға оның орындалуынан күтілетін экономикалық пайдадан асатын (яғни, Топ алдын ала алмайтын шартқа байланысты шығындар) шарт ауыртпалық түсіретін шарт болып табылады.

Түзетулерде шарттың ауыртпалықты немесе залалды болып табылатындығын бағалау кезінде ұйым қосымша шығындарды (мысалы, еңбекке ақы төлеуге және материалдарға арналған тікелей шығындар), сондай-ақ шартты орындауға тікелей байланысты бөлінген шығындарды (мысалы, осы шартты орындау үшін пайдаланылатын жабдықтың амортизациясы бойынша шығыстар, сондай-ақ шарттың орындалуын сүйемелдеуге және бақылауға арналған шығындар) қамтитын тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынуға арналған шартқа тікелей байланысты шығындарды ескеруі тиіс екендігі түсіндіріледі. Шартпен тікелей байланысты емес жалпы және әкімшілік шығындар оларды шарт бойынша контрагент ашық түрде өтеуге тиіс болған жағдайлардан басқа, ескерілмейді.

«Концептуалдық негіздерге» сілтемелер - 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

Түзетулер нәтижесінде ХҚЕС жөніндегі кеңестің бұрынғы «Концептуалдық негіздер» редакциясына сілтемелер осы құжатта қамтылған талаптарға елеулі өзгерістер енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған қолданыстағы «Концептуалдық негіздер» редакциясына сілтемелерге ауыстырылды.

Түзетулер нәтижесінде «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» 37 ХҚЕС-тің (IAS) қолданылу аясына жататын міндеттемелер мен шартты міндеттемелер үшін «2 күннің» әлеуетті табысының немесе шығындарының пайда болуын болдырмас үшін «Бизнестерді біріктіру» 3 ХҚЕС-те (IFRS) мойындау қағидатынан ерекшелікті немесе егер олар жеке операциялардың шеңберінде туындаған болса, «Міндетті төлемдер» 21 КРМФО (IFRIC) Түсіндірмелері қосылды. Осы ерекшелікке сәйкес «Концептуалдық негіздердің» ережелерін қолданудың орнына ұйымдар сатып алу күніне міндеттеменің бар-жоғын анықтау үшін ХҚЕС (IAS) 37 критерийлерін немесе 21 ХҚЕС (IFRIC) түсіндірмелерін қолдануы тиіс. 3 ХҚЕС (IFRS) мәтініне жасалған түзетулер нәтижесінде, сондай-ақ сатып алу күніне шартты активті тануға жол берілмейтінін түсіндіретін жаңа параграф қосылды.

16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер – «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер»

Бұл түзетулерге сай ұйымдарға негізгі құрал объектісінің бастапқы құнынан бұл объектіні орналасқан жеріне дейін жеткізу және оны басшылықтың ниетіне сәйкес пайдалану үшін талап етілетін жай-күйге келтіру процесінде жасалған бұйымдарды сатудан түскен қандай да бір түсімдерді есептен шығаруға тыйым салынған. Осының орнына ұйым мұндай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді, сондай-ақ бұл бұйымдарды шығару құнын пайданың немесе зиянның құрамында мойындайды.

«Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету - Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым

Бұл түзетуге сәйкес 1 ХҚЕС (IFRS) D16 (a) тармағын қолдануды шешетін еншілес ұйым, егер шоғырландыру және бизнестерді біріктіру нәтижелерін көрсету мақсатында ешқандай түзетулер жасалмаса, бас ұйымның ХҚЕС-ке көшу күнін негізге ала отырып, бас ұйымның шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларды пайдалана отырып, жинақталған бағамдық айырмаларды бағалауға құқылы, әрі соның аясында бас ұйым аталған еншілес ұйымды сатып алды. Бұл түзету 1 ХҚЕС-тің (IFRS) D16(a) тармағын қолдануды шешкен қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға қолданылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату үшін «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

Түзетуде ұйым жаңа немесе түрлендірілген қаржылық міндеттеменің талаптары бастапқы қаржылық міндеттеменің талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетіндігін бағалау кезінде ескеретін комиссиялық сыйақы сомалары түсіндіріледі. Мұндай сомаларға тек, кредитор немесе қарыз алушы басқа тараптың атынан төлеген немесе алған комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, белгілі бір кредитор мен қарыз алушының арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады. «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХҚЕС (IAS) үшін ұқсас түзету көзделмеген.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Топтың қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Топ осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

- 17 ХҚЕС (IFRS) *«Сақтандыру шарттары»;*
- *«Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді етіп жіктеу»* атауымен *«Қаржылық есептілікті ұсыну»* 1 ХБЕС-ке (IAS) түзетулер;
- *«Бухгалтерлік бағалауды айқындау»* 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер
- 1 ХҚЕС-ке (IAS) және *«Есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету»* ХҚЕС-ті қолдану жөніндегі №2 іс жүзіндегі ұсынымдарға түзетулер;
- 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - *«Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық салу»*;
- 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер – *«Қайта жалдау арқылы сату кезіндегі жаңа жалдау міндеттемесі»;*
- 10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - *«Инвестор мен оның қауымдасқан компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе салу»*.

Топ бұл стандарттардың қаржылық есептілікке елеулі әсерін күтпейді.

Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінде активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға және тұтынуға арналса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- оны есепті кезеңнен кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- есепті кезеңнен кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме мына жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді етіп жіктеу (жалғасы)

Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінгі қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі операцияның шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша операция:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша тиімді нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің мүдделерінде әрекет етеді деп болжанады. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Топ мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте әділ құны бойынша бағаланатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері;
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құнын бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсатында Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипатының, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдердің, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейдің негізінде жіктеді.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар өзіндік құны бойынша бухгалтерлік есепте жиналған тозу мен құнсыздану бойынша жиналған шығындарды шегере отырып есептеледі. Негізгі құралдардың бастапқы құнына сатып алу құны, оның ішінде импорт алымдары және өтелмейтін салықтар, егер мойындау шарттарын қанағаттандыратын болса, ұзақ мерзімді активтердің құрылысына тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар, құрал-жабдықтың бөліктерін ауыстыру құны, сондай-ақ активті жұмыс күйіне келтіруге және оны мақсатты пайдалану орнына жеткізуге байланысты кез келген тікелей шығындар кіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Күтілетін келешек экономикалық пайданың бастапқыда бағаланған көрсеткіштерінен артық (пайдалы қызмет ету мерзімінің, қуаттылықтың және т.б. ұлғаюы) ұлғаюына әкеліп соқтыратын шығындар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Топ осы сияқты құрамдастарды оларға сәйкес болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жеке активтер ретінде мойындайды және оларды тиісінше амортизациялайды. Сол сияқты, елеулі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Негізгі құралдардың тозуы (газ активтерінен басқа) төменде көрсетілгендей пайдалы қызмет етудің есепті мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі:

	Жылдар саны
Ғимарат мен құрылысжайлар	7-100
Газ көлік жүйесі	10-70
Машиналар мен құрал-жабдықтар	3-40
Көлік құралдары	5-30
Басқасы	3-20

Жерге арналған амортизация есептелмейді.

Негізгі құрал объектісін және негізгі құралдар объектісінің бастапқыда танылған кез келген едәуір құрамдасын мойындау олар есептен шығарылғаннан кейін не болмаса егер оларды пайдаланудан немесе шығудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмесе тоқтатылады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке кіргізіледі.

Пайдаланудан шығару резерві Топ ғимаратты немесе құрал-жабдықты қайта монтаждау және пайдаланудан шығару, ол орналасқан аумақты қалпына келтіру бойынша міндеттемелерді көтергенде және мұндай резервтің көлемін негізді түрде бағалауға мүмкін болғанда ғана дисконтталған құны бойынша толық көлемде танылады.

Активтердің қалдық құны, пайдалану мерзімі және тозуын есептеу әдістері әрбір қаржы жылының соңында қайта қаралып отырады және қажет болған кезде келесі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Аяқталмаған құрылыс өзіндік құны бойынша ескерілген негізгі құралдардың аяқталмаған құрылысын білдіреді. Аяқталмаған құрылысқа құрылыстың, құрал-жабдықтың құны және басқа да тікелей шығындар кіреді. Аяқталмаған құрылыстың амортизациясы мұндай активтердің құрылысы аяқталғанда және олар пайдалануға берілген уақытта басталады.

Жер қойнауын пайдалану құқығын иемденгенге дейін болған шығындар

Жер қойнауын пайдалану келісімшарты жасалғанға дейін болған шығындар келтірілген кезеңдегі шығыстарға жатқызылады.

Жер қойнауын пайдалану құқығына шығындар

Жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары капиталданады және материалдық емес активтер ретінде жіктеледі. Барлау бойынша әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын және оның құнсызданбағанын растау мәніне қарастырылады. Егер келешек жұмыстар жоспарланбаса, жер қойнауын пайдалану құқықтарының баланстық құны және тиісті объектілерді сатып алу шығындары есептен шығарылады. Экономикалық негізделген шығарылатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») белгіленген кезде және әзірлеуді ішкі бекіту кезінде жер қойнауын пайдалану құқығының және тиісті объектілерді сатып алуға арналған шығындардың баланстық құны, кен орындардың бөлігінде, барлау және бағалау шығындарымен бірігіп, газ активтеріне ауыстырылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Барлау және бағалау шығындары

Барлауға арналған заңды құқық алынған сәттен бастап геологиялық және геофизикалық зерттеу шығындары мен барлау бұрғылауына тікелей қатысты шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылау нәтижелері бағаланбайынша шығындардың сипатына сәйкес барлау және бағалау бойынша материалдық емес немесе материалдық активтер ретінде капиталданады. Бұл шығыстарға қызметкерлерге өтемақы, пайдаланылатын материалдар мен жағар майға шығындар, бұрғылау жабдығын жалдау және мердігерлерге төлемдер жатады. Егер қорлар табылмаса, барлау және бағалау бойынша активтер құнсыздануға тестіленеді; егер шығарылатын көмірсутектер табылып, одан кейінгі бағалауға жататын болса, әрі оған коммерциялық әзірленуі ықтимал болатын басқа ұңғымаларда бұрғылау кіруі мүмкін болса, онда шығындар көмірсутектерді коммерциялық шығаруды бағалауда негізделген/үздіксіз прогреске қол жеткізілмейінше, материалдық емес актив ретінде ескерілуін жалғастырады. Осы сияқты барлық шығындар техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге, сол сияқты әзірлеуді жалғастыру ниетін немесе табудан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілін растау үшін жылына кем дегенде бір рет құнсыздану мәніне тексеруге жатады. Өйтпеген жағдайда шығындар есептен шығарылады. Газдың дәлелденген қорлары анықталғанда және әзірлеуді жалғастыру шешімі қабылданғанда, тиісті шығындар құнсыздану бағаланғаннан кейін және құнсызданудан болған шығын танылғаннан кейін газ активтерінің құрамына аударылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар мен газ құбырлары сияқты мұндай инфрақұрылым объектілерінің құрылысымен, орнатумен немесе аяқтаумен байланысты шығыстар, сондай-ақ пайдалану ұңғымаларын бұрғылау, оған қоса сәтсіз пайдалану ұңғымалары немесе нобайын келтіретін ұңғымалар, газ кен орнының шеңберінде капиталға айналдырылады.

Газ активтері бойынша тозу және амортизация

Газ активтерінің тозуы, олардың тозуы тікжелілік әдіс бойынша есептелетін инфрақұрылым объектілерінен басқа, дәлелденген әзірленген газ қорларының негізінде өндірістік әдісті пайдалана отырып есептеледі.

Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде кейіннен амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір құрамдасын қамтымайтын сауда дебиторлық берешекті қоспағанда.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелермен белгіленген мерзімде активтердің берілуін талап ететін қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптарда» жасалатын сауда) мәміленің жасалу күніне, яғни Компания активті сатып алу немесе сату міндеттемесін өз мойнына алған күнге мойындалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері;
- жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері;
- мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері;
- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері

Бұл санат Топ үшін барынша маңызды болып табылады. Топ қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

Топтың амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтеріне байланысты тараптарға қарыздар, банк депозиттері, сауда және басқа да дебиторлық берешек пен басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері жатады.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен келетін ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірусіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе, не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Топ активтен ақша ағындарын алуға өзінің барлық құқықтарын берсе не болмаса транзит келісімін жасаса және бұл ретте активтен болған барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ оны өзінде сақтамаса, сондай-ақ жаңа активке бақылау бермесе, жаңа актив Топ берілген активте өзінің қатысуын жалғастыратын дәрежеде мойындалады; Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын қатысуды жалғастыру активтің баланстық құнының ең азы және Топ төлеуге тиіс өтемнің ең жоғары мөлшері бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелік зиянды (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелік зиян) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Топ КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең сомада залалға бағалау резервін таниды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттер болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; берешек, қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде белгіленген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша танылады, ал берешек, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда, мәміле бойынша солармен тікелей байланысты шығындар шегере отырып.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер екі санатқа жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- амортизацияланған құны бойынша қаржылық міндеттемелер.

Амортизацияланған құны бойынша қаржылық міндеттемелер

Бұл санат Топ үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін берешек пен қарыздар кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Кейінгі бағалау (жалғасы)

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы пайда мен зиян туралы шоғырландырылған есепте қаржыландыру шығындарының құрамына жатқызылады.

Бұл санат әдетте берешекке, қарыздарға, қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемеге және басқа да қаржылық міндеттемелерге қолданылады.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда және басқа да кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Топ шоттарының жазылып берілуіне қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер үшін келешекте төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құн бойынша ескеріледі.

Қаржылық кепілдік шарттары

Қаржылық кепілдік шарты соған сай кепілдікті беретін тарап бұл шарт бойынша бенефициарға белгілі бір борышкердің белгіленген мерзімде шарттың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес төлемді жасай алмауының салдарынан болған шығынды өтеу үшін белгілі бір соманы төлеуге міндеттенетін шарт деп аталады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде мойындалады.

Кейіннен міндеттеме келесі өлшемдердің ең үлкені бойынша бағаланады: 37 ХБЕС-ке сәйкес есепті күнге (2018 жылғы 1 қаңтарға дейін) қолдағы міндеттемелерді өтеуге қажетті шығындардың ең үздік бағалануы немесе 9 ХҚЕС-ке сәйкес есептелген (2018 жылғы 1 қаңтардан кейін) күтілетін несиелік зиян бойынша резервтер және жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттемелердің бастапқыда мойындалған сомасы.

Тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал таза сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ Топтың нетто-негізде есеп айырысу ниеті не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқығы болғанда ғана қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылуы тиіс.

Қорлар

Материалдар мен шикізат өзіндік құнының ең аз мәні және таза өткізу құны бойынша ескеріледі.

Тауар-материалдық қорлардың құны ФИФО әдісінің негізінде әрбір қойма үшін бөлек ескеріледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (бұдан әрі - «ААЖБ») өтелетін құны, өткізу бойынша шығындарды шегере отырып, ААЖБ активінің әділ құнынан және оны пайдалану құнынан асады. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшенің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезінде болашақтағы ақша ағындары келтірілген құнға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейін дисконтталады. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес кәсіпорындар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын жеке активтер жатқызылатын әр ААЖБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды.

Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында көрсетіледі.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір белгілерінің бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін соманы айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған зиян деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнның мұндай қалпына келтірілуі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен оның баламаларына банктердегі, жолдағы және кассадағы ақша қаражаты және өтеу мерзімі 3 (үш) ай немесе одан аз болатын, белгілі бір қолма-қол ақша сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді өтімділігі жоғары банк депозиттері жатады.

Резервтер

Резервтер Топтың өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болса, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеулі болып табылса, резервтер келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарығын, сондай-ақ мүмкіндігінше, міндеттемеге қатысты тәуекелдерді көрсететін салықтар төленгенге дейінгі мөлшерлеме бойынша айқындалады. Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Резервтер (жалғасы)

Пайдаланудан шығаруға резервтер Топтың жабдықты немесе тетікті қайта монтаждау және көшіру бойынша және жабдық болған учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болғанда, сондай-ақ мұндай резервке пайымды бағалауды жүзеге асыру мүмкін болғанда дисконттау негізінде толық көлемде танылады. Мойындалатын сома жергілікті шарттар мен талаптарға сәйкес айқындалған бағаланған келешек шығындардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне балама тиісті негізгі құрал құрылады. Кейіннен, мұндай актив газ активтері мен газ-көлік жүйесі активтерінің құрамында амортизацияланады.

Учаскені жою және қалпына келтіру бойынша резерв

Есепті мерзімдегі немесе міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық пайданың негізіндегі ресурстардың ағып кету сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болған учаскені пайдаланудан шығару және қалпына келтіру бойынша қолдағы резервті бағалаудағы өзгерістер немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс былайша ескеріледі:

(а) резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңдегі тиісті активтің құнына қосылады немесе есептен шығарылады;

(б) актив құнынан шегерілген сома оның теңгерім құнынан асып кетпеуі қажет. Егер резервтегі кему активтің теңгерім құнынан асып кетсе, онда асып кету шығыстар ретінде дереу танылады; және

(в) егер активтің құны ұлғаюға әкелсе, Топ активтің жаңа теңгерім құны толығымен өтелмейтіні осы көрсеткіш болып табылатындығын қарастырады. Егер мұндай белгі болса, Топ активті өтелетін құнды бағалау арқылы құнсыздану мәніне тестілеп, құнсызданудан болған кез келген залалды 36 ХБЕС-ке сәйкес ескереді.

Жарғылық капитал және дивидендтер

Жай акциялардан тұратын жарғылық капитал бастапқы құны бойынша танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтер олар жарияланған кезеңде меншікті капиталдың кемуі ретінде танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтерді төлеу Акционердің қарауына қарай жүзеге асырылады. Дивидендтерді есепті күннен кейін жариялау 10 ХБЕС-ке сай *«Есепті күннен кейін болған оқиғалар»* бұдан кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және тиісінше ашылып көрсетіледі.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім және шығыстарды мойындау

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім тауарларға немесе қызметтерге бақылау клиентке берілгенде және өтемақыны көрсететін сомада бағаланған кезде танылады, соған құқықты Топ мұндай тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Түсім жанама салықтарды шегере отырып ескеріледі. Қаржылық есептілікте түсімді мойындау үшін келесі критерийлер орындалуы тиіс:

Тауарларды сату

Сатудан түскен кірістер сатып алушыға тауарға меншік құқығына байланысты елеулі тәуекелдер мен пайда берілгеннен кейін танылады және әдетте орындалуға жататын бір міндеттеме жатады. Тауарларды өткізуден түскен кірістер ұзақ уақыт ішінде танылады.

Қызметтерді көрсету

Топ атқару бойынша міндеттемелерді ай сайын орындайды және көрсетілген қызметтердің нақты көлемдерінің негізінде газды тасымалдау қызметтерін көрсетуден және газ құбырларына техникалық қызмет көрсетуден түскен түсімді мойындайды. Газды тасымалдау қызметтерінен түскен кірістер сатып алушы бір мезгілде Топ ұсынатын артықшылықтарды алады және пайдаланады деген талаппен ұзақ уақыт ішінде мойындалады.

Басқару қызметтері

Топ «ҚазРосГаз» ЖШС-не дивидендтерді хабарландырудың негізінде белгілі бір уақыт сәтінде «ҚазМұнайГаз»-дың бірлескен кәсіпорны «ҚазРосГаз» ЖШС-ін басқаруға жататын басқару комиссиясын мойындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім және шығыстарды мойындау (жалғасы)

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құн және пайыздық қаржы активтері бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып мойындалады, әрі ол қаржы құралын болжамды пайдалану мерзімінің бойында немесе егер бұл орынды болса, қаржы активінің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі ұзақ емес кезеңнің ішінде күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімдерін дәл дисконттайды.

Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық кірістер құрамына енгізіледі.

Дивидендтер

Топтың төлемді алуға арналған құқығы белгіленгенде дивидендтерден түскен кіріс танылады, бұл әдетте, акционерлер дивидендтерді бекіткенде болады.

Шығыстар

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтіне, ақша қаражаты немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан ескеріледі және шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жататын кезеңде көрсетіледі.

Шарт бойынша міндеттемелер

Шарт бойынша міндеттеме, егер сатып алушыдан төлем Топ тиісті тауарларды бермейінше немесе қызметтерді көрсетпейінше алынса немесе төленуге жататын болса (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай), танылады. Шарт бойынша міндеттемелер Топ шарт бойынша өз міндеттерін орындағанда (яғни тиісті тауарларға немесе қызметтерге бақылауды сатып алушыға бергенде), түсім ретінде мойындалады.

Қарыздар бойынша шығындар

Жіктелетін активті сатып алуға, оның құрылысына немесе өндірісіне тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар осындай активтің баланстық құнының бір бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша өзге де шығындар туындаған сәттегі шығыстар ретінде танылады.

Қарыздар бойынша шығындарға пайыздардың төленуі және Топ қарызға алынған қаражатқа байланысты Топ шеккен басқа да шығындар кіреді.

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтеледі немесе салық органдарына төленеді деп болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Топ өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Ұйым басшылығы соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша танылады:

- кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме бизнесті біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында гудвилді немесе активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді; және
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен инвестицияларға байланысты салық салынатын уақыт айырмаларына қатысты, егер уақыт айырмаларын қалпына келтіру уақытын бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінгі қалдырылған салық активтері компанияларды біріктіру болып табылмайтын және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындағанда; және
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте пайдаланылады және соған қарсы уақыт айырмалары қолданылуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген айтарлықтай ықтималдылық бар дәрежеде ғана танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайданы алу ықтималдылығы шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда мұндай активтерді пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер күшіне енген немесе нақ есепті күнге заңдастырылған салық салу мөлшерлемелеріне (салық салу туралы заңға) сүйене отырып міндеттемені реттеу немесе активті өткізу кезеңінің ішінде қолданылады деп күтілетін мөлшерлеме бойынша бағаланады.

Пайда немесе зиян құрамында танылған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не болмаса жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте немесе тікелей капиталда танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер, егер заңи тұрғыдан бекітілген ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді есепке алу құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар дәл сол салық салынатын компанияға немесе салық органына қатысты болса, бір біріне қарсы есепке алынады.

Қосылған құн салығы (бұдан әрі - «ҚҚС»)

Салық заңнамасында нетто негіздегі сатулар және сатып алулар бойынша қосылған құн салығын (ҚҚС) өтеу көзделеді. Осылайша, өтелуге жататын ҚҚС, сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қосылған құн салығы (бұдан әрі - «ҚҚС») (жалғасы)

Төленуге жататын ҚҚС

Сатып алушылардан дебиторлық берешек алынғаннан кейін ҚҚС салық органдарына төленуі тиіс. Есеп айырысуы есепті күнге жүзеге асырылған сатып алулар бойынша ҚҚС төленуге жататын сомадан есептен шығарылады.

Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв құрылғанда, құнсызданудан болған залал, ҚҚС сомасын қоса алғанда, берешектің барлық сомасына ескеріледі. ҚҚС бойынша тиісті міндеттеме салық салу мақсатында дебиторлық берешектен есептен шығарылғанға дейін есептілікте көрсетіледі.

Өтелуге жататын ҚҚС

Өтелуге жататын ҚҚС ҚҚС-пен сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша бухгалтерлік есепте көрсетіледі және егер ондайлар кірісті алу мақсатында пайдаланылса.

Әрбір есепті күнге өтелуге жататын ҚҚС шоты бойынша сома төленуге жататын ҚҚС шоты бойынша сомамен есепке алынуы тиіс.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды. Кірісті өткізілуі күмән келтірмегенде, тиісті актив шартты актив болып табылмайды және оның мойындалуы негізделген болып табылады.

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды. Егер экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың ағып кету ықтималдығы аз болып табылмаса, шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте ашып көрсетіледі.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті күнге Топтың қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты ұсынатын жыл аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті кезең аяқталғаннан кейін орын алған және түзетуші оқиғалар болып табылмаған оқиғалар, егер олар елеулі болса, есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін негізгі құралдардың қозғалысы былайша көрсетілген:

В тысячах тенге	Жер	Газ активтері	Ғимараттар мен құрылыс-жайлар	Газ көлік жүйесі	Құрал-жабдық	Көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн									
2020 жылғы 31 желтоқсан	541.592	43.234.797	102.088.937	690.407.266	376.837.911	23.356.963	9.476.713	34.541.642	1.280.485.821
Түсімдер	151	4.510.530	27.189	4.185.492	1.050.748	824.323	232.714	77.191.311	88.022.458
Бағалаудағы өзгеріс *(20-ескертпе)*	–	149.445	–	3.091.844	–	–	–	–	3.241.289
Сатуға арналған активтерге аудару	–	–	(7.637.266)	–	(36.272.948)	–	(133.629)	–	(44.043.843)
Аударымдар	143	–	4.351.424	30.662.945	29.252.093	86.120	494.541	(64.847.266)	–
Шығулар	(2.327)	(27.047)	(1.519.409)	(4.390.487)	(8.164.215)	(30.173)	(524.207)	(176.451)	(14.834.316)
2021 жылғы 31 желтоқсан	539.559	47.867.725	97.310.875	723.957.060	362.703.589	24.237.233	9.546.132	46.709.236	1.312.871.409
Түсімдер	**19.354**	**2.456.206**	**4.613.254**	**535.324**	9.967.402	**1.802.638**	**301.896**	**168.022.684**	**187.718.758**
Бағалаудағы өзгеріс *(20-ескертпе)*	**–**	**(998.393)**	**(736.956)**	**(43.633.962)**	(1.510.224)	**–**	**–**	**–**	**(46.879.535)**
Аударымдар	**–**	**536**	**7.938.230**	**28.506.835**	9.726.651	**79.339**	**1.136.869**	**(47.388.460)**	**–**
Шығулар	**–**	**(387.683)**	**(36.488)**	**(340.686)**	(206.098)	**(145)**	**(200.516)**	**(1.291.138)**	**(2.462.754)**
2022 жылғы 31 желтоқсан	**558.913**	**48.938.391**	**109.088.915**	**709.024.571**	380.681.320	**26.119.065**	**10.784.381**	**166.052.322**	**1.451.247.878**
Жинақталған тозу және құнсыздану									
2020 жылғы 31 желтоқсан	–	(13.044.220)	(21.495.677)	(131.795.397)	(95.151.673)	(18.323.012)	(5.721.468)	(4.844.469)	(290.375.916)
Бір жылға есептеу	–	(1.450.262)	(2.968.977)	(17.033.586)	(14.722.045)	(1.325.545)	(486.074)	–	(37.986.489)
Құнсыздану резервін қалпына келтіру	–	–	–	–	–	–	–	75.862	75.862
Сатуға арналған активтерге аудару	–	–	443.323	–	3.192.795	–	30.132	–	3.666.250
Аударымдар	–	–	(27.835)	(13)	42.396	(3.330)	(11.218)	–	–
Шығулар	–	4.571	926.458	3.840.834	4.341.031	24.775	491.522	–	9.629.191
2021 жылғы 31 желтоқсан	–	(14.489.911)	(23.122.708)	(144.988.162)	(102.297.496)	(19.627.112)	(5.697.106)	(4.768.607)	(314.991.102)
Бір жылға есептеу	**–**	**(1.533.512)**	**(2.582.017)**	**(15.724.423)**	(13.493.747)	**(1.250.239)**	**(614.354)**	**–**	**(35.198.292)**
Құнсыздану резервін есептеу	**–**	**–**	**–**	**–**	–	**–**	**–**	**(934.467)**	**(934.467)**
Аударымдар	**–**	**(251)**	**(182.539)**	**(73.397)**	355.106	**(543)**	**(98.376)**	**–**	**–**
Шығулар	**–**	**112.767**	**35.783**	**213.766**	189.187	**145**	**199.755**	**–**	**751.403**
2022 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**(15.910.907)**	**(25.851.481)**	**(160.572.216)**	(115.246.950)	**(20.877.749)**	**(6.210.081)**	**(5.703.074)**	**(350.372.458)**
Қалдық құны									
2021 жылғы 31 желтоқсан	539.559	33.377.814	74.188.167	578.968.898	260.406.093	4.610.121	3.849.026	41.940.629	997.880.307
2022 жылғы 31 желтоқсан	**558.913**	**33.027.484**	**83.237.434**	**548.452.355**	265.434.370	**5.241.316**	**4.574.300**	**160.349.248**	**1.100.875.420**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Түсімдер

2022 жылдың ішінде 168.022.684 мың теңге сомада аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен магистральдық газ құбырларын, компрессорлық станцияларды, салу мен күрделі жөндеуді және диагностикамен, ауыстырумен және апатты-қалпына келтіру рәсімдерімен байланысты басқа да жұмыстарды білдіреді.

2022 жылы Топ 370.055 мың теңге (2021 жылы: 3.522.094 мың теңге) мөлшерінде өтеусіз негізде негізгі құралдарды алды.

Аударымдар

Пайдалануға берілген негізгі құралдардың едәуір бөлігі жоғарыда аталған құрылыс жұмыстарының аяқталуымен және пайдалануға тиісті негізгі құралдар объектілерін берумен байланысты болды.

Сатуға арналған активтерге аудару

2021 жылы Топ 40.377.593 мың теңге жалпы баланстық құны бар «Арал» газ компрессорлық станцияны және тиісті негізгі құралдарды сатуға арналған активтер ретінде жіктеді. 2022 жылы Топ «БШГ»-ке «Арал» газ компрессорлық станцияны 42.726.460 мың теңгеге сатты. Өткізу бағасы мен «Арал» станциясының 1.174.434 мың теңге мөлшеріндегі баланстық құны арасындағы айырма сатуға арналған активтердің шығуынан түскен кіріс ретінде басқа операциялық кірістердің құрамында көрсетіледі.

Басқасы

2022 жылғы 31 желтоқсанда пайдаланудағы өзін-өзі толық амортизациялаған негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған амортизациясы 18.339.964 мың теңгені құрады (2021 жылы: 18.752.085 мың тең).

2022 жылы Топ 3.649.107 мың теңге мөлшерінде қарыздар бойынша шығындарды активтердің құрылысымен байланысты негізгі құралдардың баланстық құнына капиталға айналдырды (2021 жыл: 328.805 мың теңге).

5. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін барлау және бағалау активтеріндегі өзгеріс былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**Материалдық активтер**
2020 жылғы 31 желтоқсанға	17.366.269
Түсімдер	2.200.657
2021 жылғы 31 желтоқсанға	19.566.926
Түсімдер	**2.801.154**
Құнсыздану	**(5.893.308)**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**16.474.772**

Барлау және бағалау бойынша активтер келесі жобалармен білдірілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Анабай	**8.236.610**	8.177.339
Бархан	**6.053.401**	3.317.459
Сұлтанқұдық	**4.951.262**	4.951.261
Шерубайнұр	**2.184.762**	2.184.762
Қосқұдық	**427.527**	427.527
Молдыбай	**236.941**	234.826
Басқасы	**277.577**	273.752
Минусы: құнсыздану резерві	**(5.893.308)**	–
	16.474.772	19.566.926

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР (жалғасы)

Құнсыздану

2022 жылғы 31 желтоқсанда көмірсутек шикізатын бірлескен барлау мен өндіруге арналған келісімшарттың қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты Топ жалпы сомасы 5.893.308 мың теңгеге 6 учаске мен 3 кен орны бойынша барлау және бағалау активтерінің құнсыздануынан болған залалды таныды (2021 жыл: 0 теңге).

6. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНЫНДАҒЫ АКТИВТЕР

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайдалану құқығы нысанындағы активтер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	Газ-көлік активтері	Басқасы	Жиыны
2021 жылғы 1 қаңтар	–	6.664.395	6.664.395
Жалдау шарттары бойынша түсімдер	32.498.293	–	32.498.293
Жалдау шартын түрлендіру	(635.986)	–	(635.986)
Жалдау шартын бұзу	–	(171.902)	(171.902)
Амортизация бойынша шығыстар (*26, 27-ескертпе*)	(31.862.307)	(2.184.732)	(34.047.039)
2021 жылғы 31 желтоқсан	–	4.307.761	4.307.761
Жалдау шарттары бойынша түсімдер	**111.326.816**	**1.865.630**	**113.192.446**
Жалдау шартын түрлендіру	–	**(447.235)**	**(447.235)**
Жалдау шартын бұзу	–	**(3.209.852)**	**(3.209.852)**
Амортизация бойынша шығыстар (*26, 27-ескертпе*)	**(22.265.363)**	**(923.581)**	**(23.188.944)**
2022 жылғы 31 желтоқсан	**89.061.453**	**1.592.723**	**90.654.176**

2021 жылғы 31 желтоқсанда Топ «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-мен 2022-2026 жылдарға «Сарыарқа» МГ жалдау шартын жасады. Жалдау шарты Табиғи монополияларды реттеу комитеті (бұдан әрі – ТМРК) ішкі нарықта газ тасымалдауға арналған тарифтерді бекіткен күннен бастап, яғни 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер мен жалдау бойынша міндеттемелерді мойындау күніне Топ жалға алушының қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін жылдық 17,3% мөлшерінде бағалады. Шарт күшіне енген күні «Сарыарқа» МГ жалға берудің келтірілген құны 111.326.816 мың теңгені құрады *(21-ескертпе)*.

7. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар туралы қаржылық ақпарат төменде келтірілген:

Мың теңгемен	«АГҚ»	«БШГ»	«АГ»	«ОГ»	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсан	291.086.301	137.574.204	1.066.966	–	429.727.471
Бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы үлес	253.553.978	65.533.325	27.058	–	319.114.361
Бірлескен кәсіпорынның басқа да жиынтық кірісіндегі үлес	382.583	–	–	–	382.583
Топтың қаржылық кепілдікті мойындаудағы үлесі	–	672.375	–	–	672.375
Ақшалай салым	–	–	–	210.139	210.139
Жұмсалмаған пайданы элиминациялау	–	(1.938.732)	–	–	(1.938.732)
Төлем көзінен ұсталатын салық	–	(2.700.000)	–	–	(2.700.000)
Алынған дивидендтер	(40.215.563)	(18.000.000)	(36.211)	–	(58.251.774)
2021 жылғы 31 желтоқсан	504.807.299	181.141.172	1.057.813	210.139	687.216.423
Бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы үлес	**276.653.184**	**50.837.188**	**90.851**	–	**327.581.223**
Бірлескен кәсіпорынның басқа да жиынтық залалындағы үлес	**(238.326)**	–	–	–	**(238.326)**
Жұмсалмаған пайданы элиминациялау	–	**(1.174.434)**	–	–	**(1.174.434)**
Төлем көзінен ұсталатын салық	–	**(1.764.706)**	–	–	**(1.764.706)**
Алынған дивидендтер	**(70.949.058)**	**(10.000.000)**	**(27.058)**	–	**(80.976.116)**
2022 жылғы 31 желтоқсан	**710.273.099**	**219.039.220**	**1.121.606**	**210.139**	**930.644.064**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

«АГҚ»

Келесі кестеде Топтың «АГҚ»-ға салынған инвестициялары туралы жалпылама қаржылық ақпараты келтірілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Бірлескен кәсіпорынның қаржылық жағдайы туралы есеп		
Айналымдағы активтер, оның ішінде:	**707.366.416**	551.179.423
- ақша қаражаты мен оның баламалары	***466.657.596***	*394.183.514*
Айналымнан тыс активтер	**1.165.473.669**	1.266.160.761
Қысқа мерзімді міндеттемелер, оның ішінде:	**(210.906.878)**	(199.191.852)
- алынған қысқа мерзімді қарыздар	***(185.590.162)***	*(173.173.006)*
- сауда және басқа да кредиторлық берешек	***(20.858.788)***	*(15.682.660)*
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, оның ішінде:	**(241.387.009)**	(608.533.734)
- алынған ұзақ мерзімді қарыздар	***(59.026.190)***	*(404.570.533)*
Капитал	**1.420.546.198**	1.009.614.598
Топтың иелік ету үлесі	**50%**	50%
Инвестицияның баланстық құны	**710.273.099**	504.807.299

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Бірлескен кәсіпорынның жиынтық кірісі туралы есеп		
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	**912.710.619**	857.998.093
Өткізудің өзіндік құны, оның ішінде:	**(193.486.781)**	(168.072.348)
- тозу және амортизация	***(77.694.558)***	*(81.134.915)*
Жалпы және әкімшілік шығыстар, оның ішінде:	**(8.197.975)**	(11.581.973)
- тозу және амортизация	***(1.152.935)***	*(992.213)*
Қаржылық кіріс, оның ішінде:	**5.108.432**	1.081.717
- пайыздық кірістер	***5.108.432***	*1.081.717*
Қаржылық шығыстар, оның ішінде:	**(24.809.330)**	(35.231.739)
- пайыздық шығыстар	***(17.158.389)***	*(26.418.951)*
Салық салынғанға дейінгі пайда	**693.796.826**	635.469.294
Табыс салығы бойынша шығыстар	**(140.490.459)**	(128.361.338)
Бір жылғы таза пайда	**553.306.367**	507.107.956
Бірлескен кәсіпорынның бір жылда болған пайдасындағы үлесі	**276.653.184**	253.553.978
Бір жылғы басқа да жиынтық (зиян)/кіріс	**(476.652)**	765.166
Бір жылғы басқа да жиынтық кірістегі үлес	**(238.326)**	382.583

2008 жылғы 15 ақпанда Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан-Қытай газ құбырын салуда және пайдалануда ынтымақтастық туралы келісімге сәйкес Топтың 50% қатысуымен және «Trans-Asia Gas Pipeline Company Limited» 50% қатысуымен «АГҚ» бірлескен кәсіпорны құрылды. 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына «АГҚ» жарғылық капиталы 1.200.000 мың теңге болды, олардың 600.000 мың теңге сомасын Топ төледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

«БШГ»

Келесі кестеде Топтың «БШГ»-ға салынған инвестициялары туралы жалпылама қаржылық ақпараты келтірілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Бірлескен кәсіпорынның қаржылық жағдайы туралы есеп		
Айналымдағы активтер, оның ішінде:	**183.695.616**	159.038.314
- ақша қаражаты мен оның баламалары	***60.340.222***	*26.064.438*
Айналымнан тыс активтер	**623.036.217**	588.673.430
Қысқа мерзімді міндеттемелер, оның ішінде:	**(93.130.327)**	(81.514.648)
- алынған қысқа мерзімді қарыздар	***(46.857.995)***	*(64.738.218)*
- сауда және басқа да кредиторлық берешек	***(44.562.196)***	*(15.661.923)*
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, оның ішінде:	**(273.406.068)**	(304.146.621)
- алынған ұзақ мерзімді қарыздар	***(261.062.914)***	*(282.759.175)*
Капитал	**440.195.438**	362.050.475
Топтың иелік ету үлесі	**50%**	50%
Меншікті капиталдағы үлес	**220.097.720**	181.025.238
Топтың берілген қаржылық кепілдіктің әділ құнындағы үлесі	**7.323.362**	7.323.362
Шоғырландыру түзетулері	**(8.381.862)**	(7.207.428)
Инвестицияның баланстық құны	**219.039.220**	181.141.172

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Бірлескен кәсіпорынның жиынтық кірісі туралы есеп		
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	**188.974.942**	200.361.623
Өткізудің өзіндік құны, оның ішінде:	**(46.070.461)**	(44.264.853)
- тозу және амортизация	**(26.053.555)**	(23.996.366)
Жалпы және әкімшілік шығыстар, оның ішінде:	**(5.548.889)**	(4.491.578)
- тозу және амортизация	**(816.501)**	(606.961)
Қаржылық кіріс, оның ішінде:	**2.900.998**	1.894.408
- пайыздық кірістер	**2.900.998**	1.894.408
Қаржылық шығыстар, оның ішінде:	**(19.999.155)**	(14.916.317)
- пайыздық шығыстар	**(16.299.860)**	(13.752.882)
Салық салынғанға дейінгі пайда	**101.674.375**	131.066.650
Табыс салығы бойынша шығыстар	**–**	–
Бір жылғы таза пайда	**101.674.375**	131.066.650
Бірлескен кәсіпорынның бір жылда болған пайдасындағы үлесі	**50.837.188**	65.533.325
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	**–**	–
Бір жылғы басқа да жиынтық кірістегі үлес	**–**	–

2011 жылғы 18 қаңтарда Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан-Қытай газ құбырын салуда және пайдалануда ынтымақтастық туралы келісімге сәйкес Топтың 50% қатысуымен және «Trans-Asia Gas Pipeline Company Limited» 50% қатысуымен «АГҚ» бірлескен кәсіпорны құрылды. 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына «БШГ» жарғылық капиталы 145.430.000 мың теңге болды, олардың 72.715.000 мың теңге сомасын Топ төледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

8. БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

Мың теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар *(30-ескертпе)*	**15.015.169**	5.807
Үшінші тараптарға берілген аванстар	**919.774**	63.155.509
Минусы: құнсыздану резерві	**(275.487)**	(275.487)
	15.659.456	62.885.829
Қысқа мерзімді активтер мен қызметтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар *(30-ескертпе)*	**2.459.120**	4.703
Үшінші тараптарға берілген аванстар	**1.241.809**	17.449.265
Минусы: құнсыздану резерві	**(50)**	(50)
	3.700.879	17.453.918

2022 жылғы 31 желтоқсанға байланысты тараптарға айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар негізінен «Самұрық-Энерго» АҚ-ға «Тегіс Мұнай» ЖШС-тегі 100% қатысу үлесі үшін 13.178.650 мың теңге мөлшерінде берілген аванстармен білдірілген *(2-ескертпе)*.

9. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПҚА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарға берілген қарыздарға мыналар кірді:

Мың теңгемен	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайызсыз қарыздар	**3.524.877**	–
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	**–**	175.137.014
Плюсы: алынуға жататын пайыздар	**–**	2.461.648
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**–**	(938.246)
	3.524.877	176.660.416
Қысқа мерзімді бөлікті шегергенде *(30-ескертпе)*	**(3.524.877)**	(2.461.648)
Ұзақ мерзімді бөлік *(30-ескертпе)*	**–**	174.198.768

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	**Құнсыздану**
2020 жылғы 31 желтоқсанға	(938.246)
Есептеу	–
2021 жылғы 31 желтоқсанға	**(938.246)**
Қалпына келтіру	**938.246**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**–**

Пайыздық қарыздар

2017 жылғы қыркүйекте Топ Қытайдың Даму Банкімен, Қытай Лимитед Банкімен және Қытай (Гонконг) Лимитед Банкімен жасалған несие келісімі бойынша «БШГ» алған банк қарызын мерзімінен бұрын ішінара өтеу үшін жылдық 5,5% пайыздық мөлшерлемемен 133.716.000 мың теңге (қарыздың берілу күнгі баламасы 400.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде сомасында «БШГ»-ға қарыз берді. Қарызды өтеу күні - 2029 жылғы 31 тамыз.

2022 жылғы қазан айында «БШГ» 190.740.993 мың теңге (өтеу күнгі баламасы 405.720 мың АҚШ доллары) және тиісінше 10.994.637 мың теңге (әрбір өтеу күнгі баламасы 23.864 мың АҚШ доллары) мөлшерінде несие келісімі бойынша негізгі борыш пен есептелген пайыздарды мерзімінен бұрын өтеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПҚА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР (жалғасы)

Пайызсыз қарыздар

2022 жылы Топ «GPC Investment» ЖШС-мен «Атырау облысындағы Қашаған кен орнында қуаты 1,15 млрд текше метр газ өңдеу зауытын салу» жобасын қаржыландыру үшін 40.000.000 мың теңгеге дейінгі сомаға қаржылық көмек шартын жасасты. Осы шарт шеңберінде 2022 жыл ішінде Топ 2023 жылғы 12 қыркүйекке дейін қайтару мерзімімен 3.933.819 мың теңге жалпы сомаға 2 транш берді. Алынған сома мен 16,1% және 18,2% нарықтық мөлшерлемелер бойынша есептелген берілу күнгі қарыздың әділ құны арасындағы 499.299 мың теңге мөлшеріндегі айырма қаржылық шығыстар ретінде танылды *(28-ескертпе)*.

10. БАСҚА ДА ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басқа да қаржы активтеріне мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
ҚРҰБ ноттары *(30-ескертпе)*	**30.000.000**	–
Қаржылық жалдау бойынша берешек	**3.600.948**	2.586.015
	33.600.948	2.586.015
Минусы: қысқа мерзімді бөлік	**(33.600.948)**	–
Ұзақ мерзімді бөлік	**–**	2.586.015

11. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Өтелуге жататын ҚҚС	**136.827.802**	100.925.924
Мүлікке салынатын салық	**345.127**	598.225
Төлем көзінен ұсталатын табыс салығы	**–**	1.755
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	**115.785**	90.470
	137.288.714	101.616.374
Минусы: орны толмайтын ҚҚС бойынша резерв	**(14.514.237)**	(14.513.692)
	122.774.477	87.102.682
Ұзақ мерзімді бөлік	**77.939.480**	51.259.217
Қысқа мерзімді бөлік	**44.834.997**	35.843.465

Орны толмайтын ҚҚС бойынша резервтегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	
2020 жылғы 31 желтоқсанға	(14.950.062)
Есептелгені	(1.409)
Пайдаланылды	437.779
2021 жылғы 31 желтоқсанға	(14.513.692)
Есептелгені	**(545)**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**(14.514.237)**

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың өтелуге жататын ҚҚС сомасы 136.827.802 мың теңге болды, оның ішінде газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС. Газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС сомасына қатысты Топ келешекте өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін жеткілікті болатындай төленуге жататын ҚҚС сомасын қамтамасыз ету үшін газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін тарифтердің өсуіне қол жеткізу үшін Қазақстанның Ұлттық экономика министрлігімен жұмыс істейді. Қазақстан Республикасының Салық кодексі өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алуға арналған кезеңді шектемейтіндіктен, Топ ішкі нарықта өткізуден болған ҚҚС сомасының толық көлемде өтелуін күтіп отыр.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

12. БАНКТІК ДЕПОЗИТТЕР

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Өтеу мерзімі бес жылдан асатын теңгемен банктік депозиттер	**2.710.892**	3.230.502
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(9.325)**	(13.597)
Ұзақ мерзімді бөлік	**2.701.567**	3.216.905
Өтеу мерзімі үш айдан бір жылға дейін болатын АҚШ долларындағы банк салымдары	**11.335.373**	12.951.419
Өтеу мерзімі үш айдан бір жылға дейін болатын теңгемен банктік депозиттер	**16.558**	61.537
Қысқа мерзімді бөлік	**11.351.931**	13.012.956

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу мерзімі бес жылдан асатын теңгемен банк депозиттеріне тиісінше 2.205.984 мың теңге мен 504.908 мың теңге мөлшерінде «Қазақстан Халық Банкі» АҚ мен «ForteBank» АҚ-дағы шектелген салымдар кіреді. «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-дағы салымдар Топ қызметкерлерінің тұрғын-үй қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде жылдық 1% мөлшерлемесімен ашылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 1% мөлшерлемесімен 3.230.502 мың теңге). «ForteBank» АҚ-дағы салым жылдық 5% мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сәйкес тарату қорын білдіретін оқшауланған шотта сақталады.

2022 жылғы 31 желтоқсанға депозиттер 3 айдан 1 жылға дейінгі мерзімге АҚШ долларында жылдық 0-2% (2021 жыл: 0,15-1%) және теңгемен жылдық 1% пайыздық мөлшерлеме бойынша банктерде орналастырылған.

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Шетел валютасындағы қысқа мерзімді депозиттер	**191.776.854**	122.189.302
Теңгемен қысқа мерзімді депозиттер	**76.478.579**	29.387.306
Шетел валютасындағы ағымдағы шоттар	**195.744.964**	143.929.642
Теңгемен ағымдағы шоттар	**50.894.410**	87.165.169
Талап етуге дейінгі брокерлік шоттардағы қалдықтар	**34.793.929**	–
Теңгемен кемінде үш ай өтеудің бастапқы мерзімі бар сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	**22.508.059**	–
Шетел валютасында кемінде үш ай өтеудің бастапқы мерзімі бар сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	**4.920.711**	–
Жолдағы ақша қаражаты	**3.284**	28.394
Кассадағы қолма-қол ақша	**1.404**	4.571
	577.122.194	382.704.384

Ақша қаражаты мен оның баламалары түрлі валюталарда былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	**426.561.420**	265.708.704
Теңге	**149.887.145**	116.585.440
Ресей рублі	**588.203**	356.172
Басқа валюталар	**85.426**	54.068
	577.122.194	382.704.384

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салымдар банктерде теңгемен жылдық 7,25-15,5% (2021 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 7,25-8,2%) және шетел валютасында 1%-2% (2021 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 0,13%-0,7%) етіп пайыздық мөлшерлемелерге орналастырылды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердің ағымдағы шоттарындағы ақша қаражаты бойынша пайыздық мөлшерлемелер теңгемен жылдық 0%-4% (2021 жылғы 31 желтоқсанға: жылдық 0,1%) және шетел валютасында нөл пайыз болды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

14. ҚОРЛАР

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Газ қорлары (өзіндік құны бойынша)	**32.565.747**	33.767.501
Материалдар мен қорлар (сатып алу құнының ең азы және өткізудің таза құны)	**4.898.645**	2.456.565
	37.464.392	36.224.066

Материалдар мен қорларға, негізінен, газ көлік жүйесіне техникалық қызмет көрсетуге арналған қосалқы бөлшектер, газ көлік жабдығында пайдалануға арналған метанол мен майлау материалдары және ішкі пайдалануға арналған тауарлар кіреді. Газ қорларына жағар газ және сатуға арналған газ кіреді.

15. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	**121.720.315**	175.100.019
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі *(30-ескертпе)*	**41.119.205**	8.483.734
Байланысты тараптардың басқа да дебиторлық берешегі *(30-ескертпе)*	**9.711.970**	6.779.321
Үшінші тараптардың өзге дебиторлық берешегі	**6.019.324**	3.955.850
	178.570.814	194.318.924
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	**(8.007.918)**	(3.886.358)
	170.562.896	190.432.566

Күтілетін несиелік зиян (КНЗ) резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	**Дербес негізде құнсызданған**
2020 жылғы 31 желтоқсанға	(4.201.450)
Бір жылға есептеу	(2.284.446)
Шетел валюталарын қайта есептеу	(9.498)
Есептен шығарылғаны	459.129
Қалпына келтірілгені	2.149.907
2021 жылғы 31 желтоқсанға	(3.886.358)
Бір жылға есептеу	**(5.518.861)**
Шетел валюталарын қайта есептеу	**9.141**
Есептен шығарылғаны	**125.572**
Қалпына келтірілгені	**1.262.588**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**(8.007.918)**

Төменде резерв матрицасын пайдалана отырып Топтың сауда және басқа да дебиторлық берешегінің несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

			Мерзімі өткен күндер				
Мың теңгемен	**Жиыны**	**Ағымдағы**	**<30 күн**	**30-60 күн**	**60-90 күн**	**90-120 күн**	**>120 күн**
2022 жылғы 31 желтоқсан							
КНЗ мөлшерлемесі	**4,48%**	**0,00%**	**0,94%**	**7,06%**	**23,72%**	**24,56%**	**43,36%**
Дефолт кезіндегі күтілетін баланстық құн жиыны	**178.570.814**	**151.501.893**	**7.247.138**	**1.559.371**	**181.701**	**311.566**	**17.769.145**
КНЗ	**8.007.918**	**4.987**	**67.964**	**110.088**	**43.100**	**76.517**	**7.705.262**
2021 жылғы 31 желтоқсан							
КНЗ мөлшерлемесі	2,00%	0,00%	0,33%	2,68%	2,75%	21,86%	73,70%
Дефолт кезіндегі күтілетін баланстық құн жиыны	194.318.924	183.735.969	4.138.032	852.745	273.336	163.935	5.154.907
КНЗ	3.886.358	7.515	13.730	22.854	7.507	35.835	3.798.917

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

15. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)

31 желтоқсанға сауда және басқа да дебиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланды:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	**108.349.923**	68.270.272
АҚШ доллары	**62.212.973**	122.162.294
	170.562.896	190.432.566

Сауда және басқа да дебиторлық берешек пайызсыз болып табылады.

16. КАПИТАЛ

Жарғылық капитал

	Айналысқа шығарылған жай акциялар (акциялар саны)					
	Номиналды құны 100 теңге	**Номиналды құны 138 теңге**	**Номиналды құны 2.500 теңге**	**Номиналды құны 10.000 теңге**	**Номиналды құны 17.632 теңге**	**Акционерлік капитал жиыны**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**312.167.670**	**1**	**30.976.655**	**30.455.065**	**1.006.717**	**430.959.489**
2021 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	29.137.200	1.006.717	417.780.839

Жай акциялар олардың иелеріне акционерлердің Жалпы жиналысының құзыреті шегінде барлық мәселелер бойынша дауыс беру құқығын береді. Жай акциялар бойынша дивидендтер Акционерлердің қарауына қарай төленеді. 2022 және 2021 жылдардың ішінде Топ дивидендтерді бөлген жоқ.

2022 жылы Топ 13.178.650 мың теңге сомаға номиналды құны 10.000 теңге болатын 1.317.865 жай акцияны шығарды. Акцияларды Топтың «Тегіс Мұнай» ЖШС-нің 100% акциясын сатып алуын қаржыландыру мақсатында «Самұрық-Қазына» сатып алды.

Қазақстан Қор Биржасының («ҚҚБ») талаптарына сәйкес ашылып көрсетілетін қосымша ақпарат

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	**3.169.367.138**	2.734.202.514
Минусы: материалдық емес активтер	**(5.164.654)**	(6.240.856)
Минусы: міндеттемелер жиыны	**(981.776.772)**	(946.566.402)
Жай акцияның құнын ҚҚБ талаптарына сәйкес есептеуге арналған таза активтер	**2.182.425.712**	1.781.376.262
Жай акциялар саны	**374.606.108**	373.288.243
ҚҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның мың теңгемен құны	**5,826**	4,772

«ҚҚБ» Биржа кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есептік күнгі бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуға тиіс.

Акцияға пайда

Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі кезеңдегі таза кірісті кезең ішінде айналыста болатын акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

16. КАПИТАЛ (ЖАЛҒАСЫ)

Акцияға пайда (жалғасы)

Келесі кестеде есепті кезеңдер үшін акцияға базалық пайданы есептеу үшін пайдаланылған кірістер мен акциялар туралы деректер келтірілген:

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін акционерге тиесілі таза кіріс	**386.627.554**	400.192.556
Акцияға базалық және көбейту пайдасына жай акциялардың орташа өлшенген саны	**374.606.108**	373.288.243
Бас компанияға келетін кезеңдегі акцияға арналған базалық және бөлінген пайда, мың теңгемен	**1,03**	1,07

17. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына шығарылған борыштық бағалы қағаздарға мыналар кіреді:

	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2022 жылғы 31 желтоқсан АҚШ доллары	2022 жылғы 31 желтоқсан Мың теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан АҚШ доллары	2021 жылғы 31 желтоқсан Мың теңгемен
«QG» облигациялары	2017 жыл	2027 жыл	4,375%	**706.320.000**	**326.778.948**	706.320.000	304.988.976
«ҚТГ Аймақ» облигациялары	2015 жыл	2025 жыл	7,50%	**–**	**5.000.000**	–	5.000.000
				706.320.000	**331.778.948**	706.320.000	309.988.976
Плюсы: төленуге жататын пайыздар				**–**	**3.772.898**	–	3.527.569
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар				**–**	**(181.077)**	–	(219.280)
Минусы: дисконт				**–**	**(672.482)**	–	(812.633)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома				**–**	**(3.772.898)**	–	(3.527.569)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар				**–**	**330.925.389**	–	308.957.063

18. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсанға пайыздық қарыздар мынаны қамтыды:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар	**99.583.931**	135.075.172
Белгіленген мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар	**57.930.032**	36.428.159
	157.513.963	171.503.331
Плюсы: төленуге жататын пайыздар	**1.813.391**	1.793.347
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар	**(668.252)**	(1.072.447)
	158.659.102	172.224.231
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома	**(111.907.583)**	(20.614.260)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар	**46.751.519**	151.609.971

Келесі валюталарда деноминацияланған пайыздық қарыздар:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Ресей рублі	**91.595.350**	87.272.640
Теңге	**65.918.613**	84.230.691
	157.513.963	171.503.331

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

18. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР (жалғасы)

Құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар

«ВТБ Банк Қазақстан» АҚ мен «Банк ВТБ» ЖАҚ

2020 жылғы 16 қарашадағы несие шарттарына сәйкес, 2020 жылы «QG» «ВТБ Банк Қазақстан» АҚ мен «Банк ВТБ» ЖАҚ Ресейдің Орталық банкінің негізгі мөлшерлемесі (РОБ НМ) бойынша + жылдық 2,15% «Société Générale» корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесінен ағымдағы қарызды қайта қаржыландыру үшін 84.621.155 мың теңге жалпы сомаға (баламасы 15.151.500 мың рубль) қарыз алды. Бұл қарыз 2023 жылғы 16 қарашада өтелуі тиіс.

2022 жыл ішінде Топ «Банк ВТБ Казахстан» АҚ-мен несие келісімі бойынша 5.130.790 мың теңге (баламасы 906.500 мың рубль) мөлшерінде негізгі борышты толығымен өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «QG»-ның «Банк ВТБ» ЖАҚ алдында жоғарыда аталған несие шарты бойынша 91.595.350 мың теңге мөлшерінде (2021 жылғы 31 желтоқсан: 87.272.640 мың теңге) негізгі борыштың жалпы сомасы бар.

Еуропа Қайта құру және даму банкі (ЕҚҚДБ)

2016 жылғы 26 мамырдағы несие келісіміне сәйкес «ИОА» 2020 жылдың ішінде ЕҚҚДБ-ден «Бозой» ЖГҚ жаңғырту үшін 4.314.938 мың теңге мөлшерінде үшінші траншты алды, әрі ол 2020 жылғы наурыздан бастап тоқсан сайынғы 26 (жиырма алты) тең төлеммен өтеледі. Бұл қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме 6-айлық ТБИ (тұтыну бағаларының индексі) + жылдық 2,15% және 100 базистік тармақты құрайды.

2022 жылдың ішінде «ИОА» 37.665.786 мың теңге жалпы сомаға (2021 жыл: 8.474.619 мың теңге мөлшерінде негізгі борышты өтеу) несие келісімі бойынша негізгі борышты өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ИОА»-ның жоғарыда аталған несие шарты бойынша ЕҚҚДБ алдындағы негізгі борышы 470.000 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 37.978.477 мың теңге) болды.

2016 жылғы 26 мамырдағы несие келісіміне сәйкес «ҚТГ Аймақ» «Маңғыстау, Ақтөбе және Қостанай облыстарындағы газ құбырлары жүйесін газдандыру және жаңғырту» жобасы үшін 10 жылға бірнеше траншпен 17.185.324 мың теңге алды. Пайыздық мөлшерлеме 100 базистік тармақ + 2,15% мөлшеріндегі спрэд сомасымен жылдық мәнде 6 айлық ТБИ-ге тең.

2022 жылы «ҚТГ Аймақ» 2.148.165 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 2.148.165 мың теңге) несие келісімі бойынша негізгі борышты өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ҚТГ Аймақ»-тың жоғарыда аталған несие шарты бойынша ЕҚҚДБ алдындағы негізгі борышының жалпы сомасы 7.518.581 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 9.666.746 мың теңге) болды.

Тіркелген мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар

«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ

«ҚТГ Аймақ» «Оңтүстік Қазақстанда, Таразда, Қызылордада, Ақтөбеде газ құбырларының жүйесін жаңғырту» және «Өзен-Жетібай газ құбырында резервтік желіні салу» жобалары үшін «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-мен жаңартылатын несие желілері туралы бірнеше шарт жасады. 2020 жылдың ішінде «ҚТГ Аймақ» несие шарты бойынша 3.546.971 мың теңге мөлшерінде қосымша қаржыландыруды алды.

2022 жылдың ішінде «ҚТГ Аймақ» 8.198.127 мың теңге (2021 жылы: 8.198.127 мың теңге) мөлшерінде негізгі борышты өтеді.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ҚТГ Аймақ»-тың жоғарыда аталған несие келісімдері бойынша 28.230.032 мың теңге сомаға (2021 жыл: 36.428.159 мың теңге) «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ алдында негізгі борыштың жалпы сомасы бар.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «QG» «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-мен, Еуропа қайта құру және даму банкімен қарыз шарттары бойынша кепіл беруші ретінде болды.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар пайыздық несиелердің кепілмен қамтамасыз етуі жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

18. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Тіркелген мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар (жалғасы)

«Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ

2022 жыл ішінде қысқа мерзімді міндеттемелерді қайта құрылымдау және «Бозой» ПХГ түрлендіру үшін ЕҚҚДБ-ден алынған қарызды қайта қаржыландыру мақсатында «ИОА» «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-нан 17,85% сыйақы мөлшерлемесімен 29.700.000 мың теңге сомаға қарыз алды. Сыйақы мен негізгі борыштың сомаларын төлеу амалдары 2023 жылдың шілдесінен бастап тоқсан сайынғы төлемдермен жасалады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ИОА»-ның қарыз бойынша 29.700.000 мың теңге сомаға (2021 жыл: 0 теңге) «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ алдында негізгі борыштың жалпы сомасы бар.

Несие шартының талаптары

Банк қарыздарының талаптарына сәйкес Топ белгілі бір ковенанттарды сақтауға міндетті. Топ әрбір есепті күнге несие шарттары ковенанттарының сақталуын тексеріп отырады. Қаржылық міндеттемелердің орындалмауы кредиторларға қарыздардың мерзімінен бұрын өтелуін талап ету құқығын береді. 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ барлық ковенанттарды сақтады.

19. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптардан қарыздар мыналарды құрады:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Тіркелген мөлшерлемесі бар қарыздар	**17.226.204**	24.109.052
Пайызсыз қарыздар	**–**	318.236
	17.226.204	24.427.288
Плюсы: төленуге жататын пайыздар	**182**	255
Минус амортизацияланбаған дисконт	**(1.379.274)**	(2.569.552)
	15.847.112	21.857.991
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома	**(7.737.372)**	(7.164.345)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар	**8.109.740**	14.693.646

Тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар

2021 жылғы 23 қарашада Топ «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-нан ортақ корпоративтік мақсаттар үшін жылдық 0,01% мөлшерлемесі бойынша 24.104.026 мың теңге сомаға (баламасы 55.850.655 АҚШ доллары) ұзақ мерзімді қарыз алды. Қарыз АҚШ долларына индексацияланады. Тану күніне 2.703.208 мың теңге мөлшерінде қарыздың номиналды құны мен әділ құны арасындағы айырма қаржылық кіріс ретінде танылды *(28-ескертпе).* Қарызды өтеу мерзімі - 2024 жылғы 23 қараша.

2022 жылдың ішінде Топ 8.614.964 мың теңге мөлшерінде (баламасы 18.616.885 АҚШ доллары) қарыз бойынша негізгі борышты өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ алдында 17.226.204 мың теңге (баламасы 37.233.770 АҚШ доллары) (2021 жыл: 24.109.052 мың теңге, баламасы 55.850.655 АҚШ доллары) сомасында қарыз бойынша негізгі борыштың жалпы сомасы болды.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша байланысты тараптардан қарыздар кепілмен қамтамасыз етілмеген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

20. РЕЗЕРВТЕР

Мың теңгемен	Газды тасымал-дау шығыстары бойынша резерв	Ұңғымаларды жою және кен орындарын қалпына келтіру бойынша резерв	Газ құбырын жою және учаскелерді қалпына келтіру бойынша резерв	Салықтар бойынша резервтер	Басқа резервтер	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға	30.765.943	2.921.803	79.869.001	72.883	1.629.853	115.259.483
Жыл ішінде есептелгені	–	200.628	–	81.628	63.837	346.093
Теріс бағамдық айырма	795.993	–	–	–	–	795.993
Бағалаудағы өзгеріс *(4-ескертпе)*	–	149.445	3.091.844	–	–	3.241.289
Дисконт амортизациясы *(28-ескертпе)*	–	204.149	5.700.657	–	–	5.904.806
Пайдаланылды	–	–	–	(72.574)	(1.605.197)	(1.677.771)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	**31.561.936**	**3.476.025**	**88.661.502**	**81.937**	**88.493**	**123.869.893**
Жыл ішінде есептелгені		**159.890**	**13.705.574**	**58.111**	**587.631**	**14.511.206**
Теріс бағамдық айырма	**2.254.946**	**–**	**–**	**–**	**–**	**2.254.946**
Бағалаудағы өзгеріс *(4-ескертпе)*	**–**	**(998.393)**	**(45.881.142)**	**–**	**–**	**(46.879.535)**
Дисконт амортизациясы *(28-ескертпе)*	**–**	**291.210**	**5.350.266**	**–**	**–**	**5.641.476**
Пайдаланылды	**–**	**–**	**–**	**(64.760)**	**(2.541)**	**(67.301)**
2022 жылғы 31 желтоқсанға	**33 816 882**	**2.928.732**	**61.836.200**	**75.288**	**673.583**	**99.330.685**
2022 жылғы 31 желтоқсанға ағымдағы резервтер	**33.816.882**	**–**	**–**	**75.288**	**79.268**	**33.971.438**
2022 жылғы 31 желтоқсанға ұзақ мерзімді резервтер	**–**	**2.928.732**	**61.836.200**	**–**	**594.315**	**65.359.247**
2021 жылғы 31 желтоқсанға ағымдағы резервтер	31.561.936	–	–	81.937	79.173	31.723.046
2021 жылғы 31 желтоқсанға ұзақ мерзімді резервтер	–	3.476.025	88.661.502	–	9.320	92.146.847

Газды тасымалдау шығыстары бойынша резерв

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша газды тасымалдау резерві «PetroChina International Co. Ltd» компаниясының газ қарызының шарты бойынша 73.094 мың АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 33.816.882 мың теңге) (2021 жылы: 73.094 мың АҚШ доллары (баламасы 31.561.936 мың теңге) қарызға алынған газын тасымалдаумен байланысты шығыстарды өтеу резервін білдіреді.

2022 жылы резервтер бойынша бағамдық айырмадан болған залал 2.254.946 мың теңге болды (2021 жыл: бағамдық айырмадан болған залал 795.993 мың теңге болды).

Газ құбырларын жою және учаскелерді қалпына келтіру бойынша резерв

Топтың еншілес ұйымдары «ИОА» мен «ҚТГ Аймақ» *«Магистральдық газ құбырлары туралы»* Қазақстан Республикасының Заңына және Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес дисконтталған негізде компрессорлық станциялар мен магистральдық газ құбырларын пайдаланудан шығару бойынша келешек шығындар үшін резервті көрсетті *(2-ескертпе)*. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша газ құбырларын жою және учаскені қалпына келтіру бойынша 61.836.200 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 88.661.502 мың теңге) сомасындағы резерв 2031 жылдан бастап 2101 жылға дейінгі кезеңде болады деп күтілетін газ құбырларын жою және учаскелерді қалпына келтіру шығындарының ағымдағы құнын білдіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

21. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін міндеттемелер құнындағы өзгерістер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**Газ-көлік активтері**	**Басқасы**	**Жиыны**
2021 жылғы 1 қаңтар	–	4.580.533	4 580 533
Жалдау шарттары бойынша түсімдер	32.498.293	–	32.498.293
Жалдау шартын түрлендіру	(635.986)	–	(635.986)
Жалдау шартын бұзу	–	(171.902)	(171.902)
Пайыздық шығыс *(28-ескертпе)*	1.942.714	268.595	2.211.309
Жалдау бойынша төлемдері	(30.183.054)	(2.303.362)	(32.486.416)
Басқа да өзгерістер	434.636	(50.619)	384.017
2021 жылғы 31 желтоқсан	**4.056.603**	**2.323.245**	**6.379.848**
Жалдау шарттары бойынша түсімдер	**111.326.816**	**1.865.630**	**113.192.446**
Жалдау шартын түрлендіру	–	**(447.235)**	**(447.235)**
Жалдау шартын бұзу	–	**(3.209.852)**	**(3.209.852)**
Пайыздық шығыс *(28-ескертпе)*	**17.721.431**	**217.288**	**17.938.719**
Жалдау бойынша төлемдері	**(37.795.622)**	**(352.647)**	**(38.148.269)**
Басқа да өзгерістер	–	**1.191.346**	**1.191.346**
2022 жылғы 31 желтоқсан	**95.309.228**	**1.587.775**	**96.897.003**
Жалдау бойынша міндеттеменің ағымдағы бөлігі	**18.650.608**	**473.530**	**19.124.138**
Жалдау бойынша міндеттеменің ұзақ мерзімді бөлігі	**76.658.620**	**1.114.245**	**77.772.865**

22. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша үшінші тараптардың алдындағы міндеттемелер	**18.610.870**	17.077.985
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша байланысты тараптардың алдындағы міндеттемелер (*30-ескертпе*)	**591.722**	2.821.650
Басқасы	–	234.257
	19.202.592	20.133.892
Минусы: сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі	**(8.075.408)**	(8.569.659)
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	**11.127.184**	11.564.233

23. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың алдындағы кредиторлық берешек *(30-ескертпе)*	**68.172.479**	149.058.493
Үшінші тараптардың алдындағы сауда берешегі	**53.342.913**	31.848.604
	121.515.392	180.907.097

Сауда және басқа да кредиторлық берешек сатып алынған газ үшін және активтер мен қызметтер үшін берешекті білдіреді. Сауда және басқа да кредиторлық берешек пайызсыз болып табылады, сол бойынша есеп айырысулар әдетте 30 күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырылады.

31 желтоқсанға сауда және басқа да кредиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланған:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	**106.603.055**	164.515.213
АҚШ доллары	**10.329.021**	13.069.371
Ресей рублі	**4.568.743**	3.308.531
Басқа валюталар	**14.573**	13.982
	121.515.392	180.907.097

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

24. БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	**2.305.856**	1.832.285
Жалақы бойынша берешек	**1.825.185**	59.692
Облигациялар бойынша берешек	**1.279.471**	1.818.793
Пут-опцион бойынша берешек	**679.744**	679.744
Берілген кепілдіктер бойынша қаржылық міндеттемелер	**–**	4.980.194
Басқасы	**16.654.405**	2.188.864
	22.744.661	11.559.572

25. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

Мың теңгемен	**Түсімді мойындау мерзімі**	**2022 жыл**	2021 жыл
Тауарлардың немесе қызметтердің типі			
Газды сатудан түскен түсім	Уақыт ішінде	**824.599.372**	706.715.103
Газды тасымалдау қызметтерінен түскен түсім	Уақыт ішінде	**108.961.530**	151.770.251
Газ құбырларына техникалық қызмет көрсетуден түскен түсім	Уақыт ішінде	**14.358.713**	13.641.567
Басқару қаламақысы	Уақыт ішінде	**–**	19.143.871
Басқасы	Уақыт ішінде	**4.363.594**	4.984.419
		952.283.209	896.255.211
Географиялық нарықтар			
Қытай		**482.748.295**	432.774.610
Қазақстан		**418.298.741**	358.543.578
ТМД		**51.236.173**	104.937.023
		952.283.209	896.255.211

Топ 2022 жылдың қыркүйегі мен желтоқсаны аралығында Petrochina алдында газ жеткізу бойынша өз міндеттемелерін толық көлемде орындамады. Шарт талаптарына сәйкес Топ Petrochina алдындағы өтемақы сомасын 40.216 мың АҚШ доллары (баламасы 18.692 миллион теңгеге) мөлшерінде бағалады.

26. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Өткізілген газдың құны	**338.213.289**	216.891.482
Көлік шығыстары	**276.304.478**	301.880.264
Жалақы және тиісті аударымдар	**78.967.538**	57.977.223
Тозу және амортизация	**34.888.894**	37.719.462
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы *(6-ескертпе)*	**22.265.363**	31.862.307
Жағар газ және газдан айырылу	**16.841.903**	19.012.773
Табыс салығынан басқа салықтар	**10.974.637**	10.634.670
Биллинг қызметтері	**7.063.695**	5.958.041
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	**4.516.087**	4.666.562
Күзету қызметтері	**4.199.254**	3.307.448
Іссапар шығыстары	**1.796.555**	1.646.293
Материалдар мен қорлар	**1.540.561**	1.556.097
Электр қуаты	**1.479.972**	1.641.146
Байланыс шығыстары	**1.100.037**	1.240.175
Сақтандыру	**996.315**	885.524
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар	**496.722**	408.658
Көрсетілген басқа қызметтер бойынша шығыстар	**427.121**	2.394.984
Басқасы	**4.584.608**	4.643.647
	806.657.029	704.326.756

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

26. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Газды сатып алу-сату шарты бойынша келісімшарттың бағасын есептеу тәсілінің дұрыстығы туралы дау бойынша арбитраждың шешіміне сәйкес тараптар келісімшарт бағасын «QG» пайдасына қайта есептеу туралы келісімге қол жеткізді. 2021 жылы сатылған газ құны 102.327.773 мың теңге сомаға (баламасы 239.648 мың АҚШ доллары), айыппұлдар мен өсімпұлдар 13.556.064 мың теңге мөлшерінде (баламасы 31.762 мың АҚШ доллары) түзетілді және 732.612 мың теңге сомаға (баламасы 1.716 мың АҚШ доллары) арбитраждық дауларға шығыстардың өтелуі басқа да операциялық кірістер ретінде танылды. 2021 жылы тараптардан арбитраждың шешімі бойынша алынған жалпы сома, ҚҚС сомасын қоса, 134.750.060 мың теңге болды (баламасы 315.432 мың АҚШ доллары).

27. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
Жалақы және тиісті аударымдар	**19.193.012**	13.948.271
Табыс салығынан басқа салықтар	**2.470.112**	2.247.117
Кеңес беру қызметтері	**1.751.309**	2.443.269
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	**1.667.644**	3.418.776
Тозу және амортизация	**1.634.139**	1.957.090
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы *(6-ескертпе)*	**923.581**	2.184.732
Қысқа мерзімді жалдаумен және құны төмен активтерді жалдаумен байланысты шығыстар	**554.652**	525.286
Офисті ұстап тұру шығыстары	**553.064**	338.386
Іссапар шығыстары	**284.526**	203.813
Кадрларды даярлау және біліктілікті арттыру	**269.370**	89.302
Мерекелік, мәдени-жаппай және спорттық іс-шараларды өткізу шығыстары	**183.014**	229.192
Байланыс қызметтері	**169.442**	210.593
Банк комиссиясы	**114.124**	168.809
Күзету қызметтері	**51.596**	111.872
Бюджетке төленетін басқа да төлемдер	**–**	885.060
Басқасы	**3.594.573**	3.489.887
	33.414.158	32.451.455

28. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
Қаржылық кіріс		
Банк салымдары бойынша пайыздық кіріс	**17.547.944**	10.370.205
Байланысты тарапқа берілген қарыздар бойынша пайыздық кіріс	**8.537.902**	9.656.710
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер амортизациясы	**6.291.314**	3.487.884
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	**3.380.384**	328.569
Байланысты тараптан қарыз бойынша дисконт *(19-ескертпе)*	**–**	2.703.208
Басқасы	**345.648**	188
	36.103.192	26.546.764
Қаржылық шығындар		
Банктік қарыздар мен овердрафттар бойынша пайыздар	**(19.988.049)**	(16.415.865)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар *(21-ескертпе)*	**(17.938.719)**	(2.211.309)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	**(14.584.875)**	(15.388.229)
Газ құбырларын жою және учаскені қалпына келтіру бойынша резервтері дисконтының амортизациясы *(20-ескертпе)*	**(5.641.476)**	(5.904.806)
Қаржылық міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы	**(1.272.845)**	(134.337)
Бірлескен кәсіпорынға берілген қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер	**–**	(672.375)
Қарызды ұйымдастырумен байланысты капиталға айналдырылған шығындар амортизациясы	**(701.195)**	(336.715)
Байланысты тарапқа берілген қарыз бойынша дисконт *(9-ескертпе)*	**(499.299)**	–
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	**(167.960)**	(152.383)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша пайыздар	**(2.512)**	(255)
Басқасы	**(1.756.363)**	(1.062.704)
	(62.553.293)	(42.278.978)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

29. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Топқа 20% қолданыстағы ресми мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығы салынады.

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	**19.160.496**	47.336.037
Үстеме пайда салығы	**899.780**	–
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар	**12.395.840**	19.890.196
Өткен жылдардың табыс салығын түзету	**(5.361.021)**	157.280
	27.095.095	67.383.513

Төменде 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікте ХҚЕС бойынша көрсетілген ағымдағы табыс салығының шығысымен бірге табыс салығының ресми мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі пайдаға қолданылатын корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	**413.722.649**	467.576.069
Нормативтік салық мөлшерлемесі	**20%**	20%
Табыс салығы бойынша теориялық шығыс	**82.744.530**	93.515.214
Тұрақты айырмалардан салық әсері		
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	**8.314.496**	18.015.076
Есепке жатқызылмайтын пайыздық шығыстар	**2.522.075**	1.382.516
Табыс салығынан басқа салықтар	**2.174.245**	3.208.221
Есептен шығарылмайтын бағамдық айырмалар, нетто	**2.039.035**	447.710
Бірлескен кәсіпорынның дивидендтерінен түскен кірістер	**2.000.000**	3.600.000
Кейінге қалдырылған салықтың активтері бойынша резервтердегі өзгеріс	**1.542.666**	673.891
Барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздану резерві	**1.178.660**	–
Үстеме пайда салығы	**899.780**	–
Газды нормативтен артық жоғалту және тиісті салықтар	**405.557**	416.210
Қаржылық міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы	**33.592**	57.344
Күтілетін несиелік зиян резервін қалпына келтіру	**24.842**	84.626
Негізгі құралдардың шығуынан болған зиян	**24.254**	1.539.420
Дисконт амортизациясы - тарихи шығындар және учаскелерді жою және қалпына келтіру бойынша резерв	**16.557**	1.180.961
Алдыңғы жылдың кейінге қалдырылған табыс салығына қатысты түзету	**(1.583.316)**	–
Есептен шығаруға жатқызылмайтын газды сатып алу бойынша қосымша шығындармен байланысты шығыстар	**(4.377.935)**	5.900.000
Алдыңғы жылдардың ағымдағы табыс салығына қатысты түзетулер	**(5.361.021)**	157.280
Бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлесі	**(65.516.245)**	(63.822.872)
Басқалары	**13.323**	1.027.916
	27.095.095	67.383.513
Басқа ди жиынтық кірісте танылған салықтар бойынша (үнемділік)/шығыстар	**(973)**	1.455
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар	**27.094.122**	67.384.968

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

29. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелердің компоненттері төмендегідей көрсетілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	**Пайда мен зиянға жатқызылды**	**Басқа да жиынтық кіріске жатқызылғаны**	2021 жылғы 31 желтоқсан	Пайда мен зиянға жатқызылды	Басқа да жиынтық кіріске жатқызылғаны	2020 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері							
Өткен жылдардың ауыстырылған шығындары	**2.098.526**	**2.098.526**	**–**	–	(482.865)	–	482.865
Күтілетін несиелік зиянды бағалау резерві	**1.295.711**	**408.214**	**–**	887.497	(70.118)	–	957.615
Газды тасымалдау шығыстары бойынша резерв	**7.335.946**	**450.989**	**–**	6.884.957	159.198	–	6.725.759
Басқа резервтер	**16.398.010**	**12.827.189**	**–**	3.570.821	653.932	–	2.916.889
Жалдау бойынша міндеттемелер	**19.157.892**	**19.157.892**	**–**	–	–	–	–
Сенімгерлік басқару шарты бойынша залал	**2.355.029**	**1.091.676**	**–**	1.263.353	514.694	–	748.659
Келешек кезеңдер кірістері	**2.341.571**	**(38.964)**	**–**	2.380.535	598.174	–	1.782.361
Басқасы	**2.723.702**	**2.264.976**	**973**	457.753	(151.764)	(1.455)	610.972
	53.706.387	**38.260.498**	**973**	15.444.916	1.221.251	(1.455)	14.225.120
Минусы: Топтың кейінге қалдырылған салық активтеріне резерв	**(9.690.975)**	**(1.542.666)**	**-**	(8.148.309)	(673.891)	–	(7.474.418)
	44.015.412	**36.717.832**	**973**	7.296.607	547.360	(1.455)	6.750.702
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері							
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	**(78.264.878)**	**(11.543.987)**	**–**	(66.720.891)	(2.620.552)	–	(64.100.339)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	**(17.909.446)**	**(17.909.446)**	**–**	–	–	–	–
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	**(26.329.572)**	**(8.314.496)**	**–**	(18.015.076)	(18.015.076)	–	–
Есептеу әдісі бойынша танылған түсім	**(11.317.429)**	**(11.317.429)**	**–**	–	–	–	–
Қаржылық міндеттемелерді дисконттау	**(13.410)**	**26.788**	**–**	(40.198)	39.813	–	(80.011)
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер	**(907.727)**	**(55.102)**	**–**	(852.625)	158.259	–	(1.010.884)
	(134.742.462)	**(49.113.672)**	**–**	(85.628.790)	(20.437.556)	–	(65.191.234)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	**(90.727.050)**	**(12.395.840)**	**973**	(78.332.183)	(19.890.196)	(1.455)	(58.440.532)

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер Топтың түрлі кәсіпорындарына жатады және салық заңнамасына сәйкес бір біріне қарсы есепке алына алмайды. Топ кәсіпорындарының кейінге қалдырылған салықтар бойынша нетто позициясы былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**2022 жылғы 31 желтоқсан**	2021 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері	**1.216.148**	890.484
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**(91.943.198)**	(79.222.667)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	**(90.727.050)**	(78.332.183)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлемі 45.193.980 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 4.582.882 мың теңге) және табыс салығы бойынша берешек 899.847 мың теңге (2021 жыл: 95.443 мың теңге) болды.

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Байланысты тараптарға едәуір үлес тікелей немесе жанама түрде Топтың негізгі басқарушы персоналына, «Самұрық-Қазына» Тобының компанияларына (жалпы бақылаудағы кәсіпорындар) тиесілі болатын Топтың, кәсіпорынның негізгі басқарушы персоналы жатады. Үкіметке (мемлекет бақылайтын басқа да кәсіпорындар) және қатысушысы «Самұрық-Қазына» мен Үкімет болып табылатын бірлескен кәсіпорындарға.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары

Байланысты тараптармен мәмілелер үшінші тараптарға қолжетімді тарифтердің негізінде көрсетілетін газды тасымалдау қызметтерін қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде жүзеге асырылмаған тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Жыл соңына өтелмеген қалдықтар қамтамасыз етілмеген, пайызсыз болып табылады, және есеп айырысулар, төменде сипатталған жағдайларды қоспағанда, ақшалай жасалады.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен жасалған негізгі мәмілелер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл*
Тауарлар мен қызметтерді өткізу		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**127.289.515**	54.781.080
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**52.103.875**	50.672.804
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**4.904.741**	15.487.552
	184.298.131	120.941.436
Басқарушылық қаламақы (*25-ескертпе*)		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**–**	19.143.871
	–	19.143.871
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**263.271.571**	289.767.016
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**10.901.367**	11.491.109
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**169.350.407**	148.859.582
	443.523.345	450.117.707
Төрелік соттың шешімі бойынша газ құнын өтеу		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы кәсіпорындар	**–**	16.931.800
	–	16.931.800
Айыппұлдар мен өсімпұлдар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы кәсіпорындар	**–**	2.338.053
	–	2.338.053
Қаржылық кірістер		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**15.767.462**	13.144.594
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**1.011.432**	2.703.208
	16.778.894	15.847.802
Қаржылық шығыстар		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**876.572**	323.740
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**5.077.815**	4.116.060
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**17.855.371**	2.141.780
	23.809.758	6.581.580
Басқа да шығыстар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**–**	2.491.784
	–	2.491.784

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл*
Сауда және басқа да дебиторлық берешек ***(15-ескертпе)***		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**36.171.441**	9.756.762
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**14.616.521**	5.466.720
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**43.213**	39.573
	50.831.175	15.263.055
Байланысты тараптарға берілген қарыздар ***(9-ескертпе)***		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**–**	176.660.416
Мемлекеттің бақылауындағы кәсіпорындар	**3.524.877**	–
	3.524.877	176.660.416
Берілген аванстар ***(8-ескертпе)***		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**81.970**	–
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**13.182.698**	10.510
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**4.209.621**	–
	17.474.289	10.510
Басқа да қаржы активтері ***(10-ескертпе)***		
Мемлекеттің бақылауындағы кәсіпорындар	**30.000.000**	–
	30.000.000	–
Ақша қаражаты мен оның баламалары		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**34.804.646**	–
	34.804.646	–
Сауда және басқа да кредиторлық берешек ***(23-ескертпе)***		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**56.335.869**	73.978.941
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**1.604.357**	4.651.531
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**10.232.253**	70.428.021
	68.172.479	149.058.493
Алынған қарыздар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы кәсіпорындар	**44.305.691**	58.592.812
	44.305.691	58.592.812
Жалдау бойынша міндеттемелер		
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**95.309.228**	4.056.603
Мемлекеттің бақылауындағы кәсіпорындар	**1.571.721**	–
	96.880.949	4.056.603
Міндеттемелер кепілдіктері		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**–**	4.980.194
	–	4.980.194
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**31.054**	34.938
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**1.306.885**	1.834.470
	1.337.939	1.869.408

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл*
Шарт бойынша міндеттемелер (*22-ескертпе*)		
Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**361.122**	359.972
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы кәсіпорындар	**2.894**	5.383
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	**227.706**	2.456.295
	591.722	2.821.650

**«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы байланысты тараптармен жасалған операциялар туралы 2021 жылғы ақпаратты жоғарыдағы кестеде ашып көрсету, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілікте көрсетілгеннен ерекшеленеді, өйткені Топ бұл соманы 2021 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашып көрсетпеді.*

2021 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Топқа 24.104.026 мың теңге (баламасы 55.850.655 АҚШ доллары) мөлшерінде ұзақ мерзімді қаржыландыру берді. 2022 жылдың ішінде Топ 8.614.964 мың теңге мөлшерінде (баламасы 18.616.885 АҚШ доллары) қарыз бойынша негізгі борышты өтеді.

2022 жылдың ішінде «БШГ» 10.994.637 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 9.627.922 мың теңге мөлшеріндегі пайыздар) пайыздарды төледі. 2022 жылғы қаңтарда «БШГ» 190.740.993 мың теңге мөлшерінде (баламасы 405.720 мың АҚШ доллары) несие келісімі бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеді.

2021 жылғы 31 желтоқсанда «ИОА» «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-мен 2022-2026 жылдарға «Сарыарқа» МГ жалдау шартын жасады. Жалдау шарты Табиғи монополияларды реттеу комитеті (бұдан әрі – ТМРК) ішкі нарықта газ тасымалдауға арналған тарифтерді бекіткен күннен бастап, яғни 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер мен жалдау бойынша міндеттемелерді мойындау күніне «ИОА» жалға алушының қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін жылдық 17,3% мөлшерінде бағалады. Шарт күшіне енген күні «Сарыарқа» МГ жалға берудің келтірілген құны 111.326.816 мың теңгені құрады.

2022 жылы Топ «Тегіс Мұнай» ЖШС акцияларының 100%-ын 13.178.650 мың теңгеге сатып алды. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы

Негізгі басқарушы персонал Компания Басқармасының мүшелерінен және тәуелсіз директорлардан тұрады. 2022 және 2021 жылдары негізгі басқарушы персоналға төленген өтемақының жалпы сомасы 227.248 мың теңге және тиісінше 377.262 мың теңге болды, әрі ол, негізінен жалақы мен басқа да төлемдерден тұрды және жиынтық кіріс туралы есептің жалпы және әкімшілік шығыстарына қосылды.

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Операциялық орта

Қазақстан, нарықтық экономика талаптарына сәйкес экономикалық реформалар мен өзінің құқықтық, салық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Келешектегі қазақстандық экономиканың тұрақтылығы осы реформалар мен өзгерістер шараларына, сондай-ақ үкімет қолға алатын экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігіне едәуір байланысты.

Бірлескен кәсіпорын алдында газды тасымалдау қызметтерін шартсыз сатып алу міндеттемелері

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «АГҚ» алдында ҚҚС сомасынсыз 95.557.990 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 126.291.924 мың теңге) мөлшерінде газды тасымалдау қызметтерін сатып алу бойынша шартсыз міндеттемесі болды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Бірлескен кәсіпорын алдында газды тасымалдау қызметтерін шартсыз сатып алу міндеттемелері (жалғасы)

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «БШГ» алдында ҚҚС сомасынсыз 216.130.641 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 201.629.177 мың теңге) мөлшерінде газды тасымалдау қызметтерін сатып алу бойынша шартсыз міндеттемесі болды.

Күрделі шығындар бойынша міндеттемелер

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдарды сатып алумен және салумен байланысты ҚҚС сомасын ескерместен шамамен 60.450.473 мың теңге мөлшерінде (2021 жылғы 31 желтоқсан: ҚҚС сомасын ескерместен 148.819.202 мың теңге) күрделі міндеттемелері бар. Бұл күрделі міндеттемелер «Корпоративтік ақпарат» *1-ескертпеде* сипатталған инвестициялық бағдарламамен ішінара байланысты.

«АГҚ» және «БШГ» міндеттемелері

Компанияның 31 желтоқсанға «АГҚ» мен «БШГ» күрделі шығындары бойынша міндеттемелердегі үлесі былайша болды:

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
«АГҚ»	**3.801.046**	4.042.566
«БШГ»	**8.764.528**	52.678.558

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының қайшы пікірлері, оның ішінде ХҚЕС-ке сай түсімдердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алынуына қатысты пікірлер кездесіп тұрады. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылып жүрген салық заңдарының негізінде мәлімделген және анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексеруге бұдан да ерте кезеңдер ұшырауы мүмкін.

«БШГ» шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасы арасындағы 2007 жылғы 18 тамыздағы Қазақстан-Қытай газ құбырын салудағы және пайдаланудағы ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімнің («Келісім») талаптарына, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Салық комитетінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы түсіндірмелеріне сәйкес. «Бейнеу-Бозой-Шымкент» газ құбырын салу және пайдалану мақсатында Қазақстан Республикасының аумағында құрылған «БШГ» құрылыс аяқталғанға дейін Қазақстан Республикасының аумағына әкелінетін тауарларға қатысты қосылған құн салығын төлеуден босатылған. Сонымен бірге, «БШГ» «Бейнеу-Бозой-Шымкент» газ құбырын салуға алынған қарыздардың өтелу күніне дейін корпоративтік табыс салығы мен мүлік салығын төлеуден босатылады.

Басшылық 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңнаманың тиісті ережелерін дұрыс түсінді және жоғарыда аталған салық жеңілдіктерін белгіленген кезең ішінде сақтау ықтималдылығы жоғары болып табылады деп есептейді.

Сонымен бірге, «БШГ» жоғарыда аталған Келісімге өзгерістер енгізу жобасын іске асырады, оның іске асырылуы Қазақстан-Қытай газ құбырының Екінші учаскесін салу үшін тартылған бастапқы қарызды қайта қаржыландырумен байланысты жоғарыда аталған салықтардан ағымдағы босатуды растайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

«БШГ» шартты салық міндеттемелері (жалғасы)

Егер «БШГ»-да қарыз шарттарының өзгеруіне байланысты жоғарыда аталған салық жеңілдіктері болмаса, келесі салық міндеттемелері бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлестің және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың азаюына әкеп соқтырар еді:

- корпоративтік табыс салығы барлығы 38.838.235 мың теңге, оның ішінде декларациядағы салық сомасын 31.070.588 мың теңге мөлшерінде төмендеткені үшін айыппұлдар, оның ішінде:
    - 2019 жыл- 1.378.739 мың теңге, айыппұлдар - 1.102.991 мың теңге;
    - 2020 жыл- 12.709.629 мың теңге, айыппұлдар - 10.167.703 мың теңге;
    - 2021 жыл- 13.815.959 мың теңге, айыппұлдар - 11.052.767 мың теңге;
    - 2022 жыл- 10.933.909 мың теңге, айыппұлдар - 8.747.127 мың теңге;
- 8.617.239 мың теңге мөлшеріндегі мүлік салығы, оның ішінде декларациядағы салық сомасын 6.893.791 мың теңге мөлшерінде төмендеткені үшін айыппұлдар, оның ішінде:
    - 2019 жыл- 1.258.627 мың теңге, айыппұлдар - 1.006.901 мың теңге;
    - 2020 жыл- 2.428.808 мың теңге, айыппұлдар - 1.943.047 мың теңге;
    - 2021 жыл- 2.468.665 мың теңге, айыппұлдар - 1.974.932 мың теңге;
    - 2022 жыл- 2.461.140 мың теңге, айыппұлдар - 1.968.912 мың теңге;
- 8.127.889 мың теңге мөлшеріндегі кейінге қалдырылған салық міндеттемесі.

Трансферттік баға белгілеуді бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табылатындығына қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама байланысты көптеген операцияларда қолданылады. Трансферттік баға белгілеу туралы заң операцияларға қолданылатын барлық салықтар «қол ұшын беру» қағидаты бойынша айқындалған нарықтық бағалар негізінде есептелуін талап етеді.

Қазақстанда трансферттік баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Оның үстіне, занда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-тегжей нұсқаулықтар жоқ. Нәтижесінде, операциялардың әр алуан түрлеріне трансферттік баға белгілеу туралы заңды қолдану нақты көрсетілген болып табылмайды.

Трансферттік баға белгілеу туралы Қазақстандық заңмен байланысты белгісіздіктің салдарынан салық органдарының ұстанымы Топтың ұстанымынан ерекшеленуі мүмкін деген тәуекел бар, бұл 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың қосымша сомаларына әкеп соқтыруы мүмкін. Басшылық трансферттік баға белгілеу жөніндегі қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Топ түрлі заңдарды және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ережелерді сақтауы тиіс. Басшылық Топ қоршаған ортаны қорғау мәселелеріне қатысты заңнаманың талаптарын орындайды деп есептейді

Сот процестері мен шағымдары

Топ әдеттегі шаруашылық қызметті жүзеге асыруының барысында түрлі сот процестері мен шағымдарының объектісі болып табылады. Басшылық, түпкі міндеттеме, егер мұндай процестермен немесе шағымдармен байланысты орын алатын болса, Топтың келешекте шоғырландырылған қаржылық жағдайына да, қызметінің қаржылық нәтижелеріне дей айтарлықтай теріс әсер етпейді деп есептейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Сот процестері мен шағымдары (жалғасы)

2022 жылы Қазақстан Республикасының Жоғары есеп палатасы Қазақстан Республикасының басқа да мемлекеттік органдарымен бірлесіп, «QazaqGaz» ҰК» АҚ және кейбір еншілес және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың қаржылық-шаруашылық қызметіне мемлекеттік аудит жүргізді, нәтижесінде қаржылық бұзушылықтар мен қызметтегі кемшіліктер анықталды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне сотқа дейінгі тергеп-тексерулер және сот талқылаулары басталды, олардың негізінде Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін бағалай алады.

«БШГ» сот істері

«СтройТехМонтаж 2030» ЖШС

2021 жылғы 25 тамызда Алматы қ. АМЭС ұйғарымымен «СтройТехМонтаж 2030» ЖШС-тің «СтройТехМонтаж 2030» ЖШС орындаған құрылыс жұмыстарының көлемі мен құнына байланысты бірқатар мәселелер бойынша «БШГ»- ға қарсы талап арызы бойынша азаматтық іс қозғалды. Топтың бұл шағым бойынша шартты міндеттемелерінің үлесі 6.419.889 мың теңге болды. 2021 жылғы 6 қыркүйекте «БШГ» «СтройТехМонтаж 2030» ЖШС-ке қарсы талап арыз берді. 2023 жылғы 4 қаңтарда «БШГ» неғұрлым егжей-тегжейлі есептеулер мен атқарылған жұмыстардың сипаттамасын бере отырып, тәуелсіз сараптама жүргізу туралы өтінішхат жариялады. «БШГ» басшылығы бұл талап бойынша шығын ықтималдығы төмен деп санайды.

«Конти-Строй» ЖШС

2021 жылғы 15 қыркүйекте «БШГ» вахталық кенттер мен жөндеу-пайдалану учаскелерін жобалау мен салуға арналған шартты бұзу мәселесі бойынша Алматы қаласының АМЭС-на «Конти-Строй» ЖШС-нің атына талап арыз берілді. 2021 жылғы 29 желтоқсанда «Конти-Строй» ЖШС қарсы талап арыз берді. 2022 жылғы 12 тамызда Алматы қ. АМЭС «Конти-Строй» ЖШС пайдасына «БШГ» берешек сомасын өндіріп алу туралы шешім шығарды. 2022 жылғы 16 қыркүйекте «БШГ» Алматы қ. АМЭС-тің жоғарыда көрсетілген шешіміне апелляциялық шағым жолдады. Топтың «БШГ» шартты міндеттемелеріндегі үлесі 5.323.228 мың теңге болды. 2022 жылғы 29 қарашада «БШГ» қайта кешенді экономикалық және құрылыс сараптамасын жүргізу туралы өтінішхат жариялады. 2022 жылғы 13 желтоқсанда Апелляциялық сатыдағы сот «БШГ» өтінішін қанағаттандырды. «БШГ» басшылығы бұл талап бойынша шығын ықтималдығы төмен деп санайды.

«QG» сот істері

2019 жылы Топ «Азиягаз Чунджа» ЖШС-нен 2.026 мың текше метр газ сатып алды. 2022 жылы Қазақстан Республикасының Қаржы мониторингі агенттігі («Агенттік») «Азиягаз Чунджа» ЖШС иелеріне, сондай-ақ осы мәмілеге қатысты Топ басшылығының бұрынғы мүшелерінің біріне қатысты тергеу жүргізіп, қылмыстық істер қозғады. 2022 жыл ішінде «Азиягаз Чунджа» ЖШС Топтың шоттарына 14.565.318 мың теңгені қайтарды. Осы қаржылық есептілік шығарылған күні осы тұлғаларға қатысты сот талқылаулары аяқталған жоқ. Тиісінше, Топ «Азия газ Чунджа» ЖШС-тің сот шешіміне дейін басқа қаржылық міндеттемелер құрамында қайтарған сомасын мойындады.

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру саласы даму халінде болып отыр, басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері Қазақстан Республикасында қол жетімсіз болып отыр. Топтың өзінің өнеркәсіптік объектілері бойынша өтемі, тасымалдау тоқтап қалған жағдайда сақтандыруы немесе үшінші тұлға алдында Топтың немесе оның қызметіне жататын объектілерде болған апаттан мүлікке немесе қоршаған ортаға залал келтірілгені үшін жауапкершілікті сақтандыруы жоқ. Баламалы сақтандыру өтемін алмайынша, кейбір активтердің бұзылу залалдарының және жоғалту тәуекелі болады, бұл Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне және оның шоғырландырылған қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс ықпал етуі мүмкін.

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалану келісімшартының талаптарына сәйкес «QazaqGaz БӨ»-нің Үкімет алдындағы міндеттемелері 10.527.586 АҚШ долларын құрайды және геологиялық әрі геофизикалық деректерді сатып алу шығындарымен және Үкімет шеккен бұрғылау жұмыстарының шығыстарымен байланысты болды. Бұл ұзақ мерзімді міндеттеме Құмырлы-Қосқұдық, Анабай-Малдыбай, Барханная-Сұлтанқұдық, Үшарал-Солтүстік Үшарал және Кемпіртөбе кен орындарында газдың коммерциялық табылуы анықталғаннан кейін күшіне енеді.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа сай «QazaqGaz БӨ» ең аз жұмыс бағдарламасын орындауға міндетті. 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «QazaqGaz БӨ» ең аз жұмыс бағдарламасын орындады.

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Қаржы тәуекелдерін басқару мақсаттары мен саясаты

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелеріне пайыздық қарыздар, шығарылған борыштық бағалы қағаздар, сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді. Бұл қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Топ операцияларын қаржыландыру болып табылады. Топтың оның операциялық қызметінің барысында тікелей туындайтын байланысты тараптарға берілген қарыздары, сауда және басқа да дебиторлық берешегі, пайдалануы шектелген ақша қаражаты, ақша қаражаты мен оның баламалары және банк салымдары бар.

Топ нарықтық тәуекелге, несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш.

Топ басшылығы мұндай тәуекелдерді басқару процесін бақылайды. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Топ басшылығына қаржы тәуекелдеріне және Топтың қаржы тәуекелдерін басқарудың тиісті тұжырымдамасына қатысты кеңес береді. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Топ басшылығына қаржы тәуекелдеріне байланысты Топ қызметі тиісті саясатқа және рәсімдерге сай жүзеге асырылатындығына көз жеткізуге көмектеседі.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық бағаларға тәуекелдің екі типі жатады: пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі және валюталық тәуекел. Нарықтық тәуекелге ұшырағыш қаржы құралдарына қарыздар мен депозиттер кіреді.

Топтың пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекелдерді талдау және азайту бойынша ресми келісімдері жоқ, өйткені басшылық тәуекелді төмен деп бағалайды.

Келесі бөлімде сезімталдылық талдауы 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы позицияларға жатады.

Сезімталдық талдауы таза берешек сомасы, сондай-ақ шетел валютасындағы қаржы құралдарының үлесі тұрақты өлшемдер болып табылады деген жорамалдың негізінде дайындалды.

Пайыздық тәуекел

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, ең алдымен, құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар Топтың қарыздарына жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық тәуекел (жалғасы)

Төмендегі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі (залалының)/табысының (несиелерге және құбылмалы мөлшерлемесі бар қарыздарға әсер ету есебінен) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (КС, ЦБР және ИПЦ) сезімталдылығы көрсетілген, әрі олардың болу мүмкіндігін басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болады. Топтың меншікті капиталына әсер ету жоқ.

Мың теңгемен	Ұлғайту/ (азайту)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2022 жыл		
КС ЦБР	**6,19%**	**(5.666.919)**
ИПЦ	**2,45%**	**(48.402)**
КС ЦБР	**-6,19%**	**5.666.919**
ИПЦ	**-2,45%**	**48.402**
2021 жыл		
КС ЦБР	3,00%	(2.618.179)
ИПЦ	1,00%	(442.103)
КС ЦБР	-3,00%	2.618.179
ИПЦ	-1,00%	442.103

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберінде базалық тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар осы сәтке байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны шетел валюталары бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың едәуір сомалары мен кредиторлық берешектің нәтижесінде Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбастау бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады.

Қаржы-шаруашылық қызмет сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды.

Келесі кестеде Топ кірісінің табыс салығына дейінгі АҚШ долларының айырбастау бағамындағы ықтимал өзгерістерге (ақша активтері мен міндеттемелерінің әділ құнындағы өзгерістердің салдарынан), барлық басқа өлшемдер тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген. Топтың меншікті капиталына әсер ету жоқ.

Мың теңгемен	Базистік тармақтардың ұлғаюы/ (азаюы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2022 жыл		
АҚШ доллары	**21%**	**20.670.829**
	-21%	**(20.670.829)**
2021 жыл		
АҚШ доллары	13%	2.411.662
	-10%	(1.855.125)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

Мың теңгемен	Базистік тармақтардың ұлғаюы/ (азаюы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2022 жыл		
Рубль	**22%**	**(21.316.239)**
	-22%	**21.316.239**
2021 жыл		
Рубль	13%	(11.842.693)
	-13%	11.842.693

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – қаржы құралы бойынша бір жақ міндеттемені орындай алмай, басқа тарапты қаржылық шығын көтеруге мәжбүр ететін тәуекел. Топ өзінің операциялық қызметінің және инвестициялық қызметтің кейбір түрлерінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Инвестициялық қызметке қатысты. Топ депозиттерді қазақстандық банктерге орналастырады. Топ басшылығы кезең-кезеңмен төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында бұл банктердің несие рейтингілеріне шолу жасап отырады. Топ басшылығы жақындағы халықаралық несиелік дағдарыс пен одан кейін болған жергілікті банктердің несиелік рейтингілерінің өзгерістері төтенше несиелік тәуекелді ақтамайды деп санайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздану резерві қажет емес.

Келесі кестеде «Standard & Poor's», «Fitch Ratings», «Moody's» және «Thomas Murray» агенттіктерінің несие рейтингін қолдана отырып есепті күнге ақша қаражаты, пайдалануы шектеулі ақша қаражаты мен банк салымдары бойынша сомалар көрсетілген.

Мың теңгемен	Елі	**2022 жыл**		2021 жыл		**2022 жыл**	2021 жыл
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	**Standard& Poor's**	**BB+/ тұрақты**	Standard& Poor's	BB+/ тұрақты	**229.287.928**	93.659.034
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Қазақстан	**Standard& Poor's**	**A+/тұрақты**	**Standard& Poor's**	A+/тұрақты	**119.898.166**	87.301.800
«First Heartland Jysan Bank» АҚ	Қазақстан	**Moody's**	**Ba3/тұрақты**	Standard& Poor's	B/негативті	**74.480.494**	95.654.691
«Қытай Банкі» ЕБ	Қазақстан	**Fitch Ratings**	**BBB+/тұрақты**	Standard& Poor's	A/ тұрақты	**64.771.468**	44.037.217
«Бағалы Қағаздардың Орталық Депозитарийі» АҚ	Қазақстан	**Thomas Murray**	**A+/позитивті/A**	Thomas Murray	A+/позитивті/ A	**34.793.941**	420.275
«ForteBank» АҚ	Қазақстан	**Standard& Poor's**	**BB- /негативті**	Standard& Poor's	B+/позитивті	**30.710.536**	6.125.620
«Алтын Банк» АҚ	Қазақстан	**Moody's**	**Baa3/тұрақты**	Moody's	Baa3/тұрақты	**9.778.843**	4.350.386
«Қазпошта» АҚ	Қазақстан	–	–	–	–	**10.709**	–
«Societe Generale» жеке банктік қызмет көрсету	Нидерландтар	**Standard& Poor's**	**A/ тұрақты**	Standard& Poor's	BB+/ тұрақты	**9.668**	1.554
«Московский кредитный банк» АҚ	Ресей	**Moody's**	**Рейтинг қайтарылып алынды**	Moody's	Baa3/тұрақты	**321**	55.101
«Газпромбанк» АҚ	Ресей	**Moody's**	**Рейтинг қайтарылып алынды**	Standard& Poor's	BB+/ тұрақты	**120**	110
Банк ВТБ Қазақстан	Қазақстан	**Standard& Poor's**	**BB+/ тұрақты**	Standard& Poor's	B+/ тұрақты	**32**	4.735.338
«Қазақстанның даму банкі» АҚ	Қазақстан	**Moody's**	**BBB/тұрақты**	Standard& Poor's	BB+/ тұрақты	**8**	6
«Сбербанк» АҚ	Қазақстан	**Moody's**	**Рейтинг қайтарылып алынды**	Moody's	Ba1/позитивті	–	62.560.061
Citibank N.A. Лондон	Англия	**Moody's**	**Aa3/тұрақты**	Standard& Poor's	A+/тұрақты	–	87
						563.742.234	398.901.280

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Несиелік тәуекел (жалғасы)

Операциялардың қолданыстағы деңгейі кезінде басшылық несиелік бақылаудың және өнеркәсіптік тұтынушылар мониторингінің тиісті рәсімдерін белгіледі деп есептейді, бұл Топқа танылған, несиені төлеуге қабілетті үшінші тараптармен сауда операцияларын жасауға мүмкіндік береді.

Топ қолдағы дебиторлық берешекке тұрақты мониторинг жасап отырады, соның нәтижесінде үмітсіз берешектің пайда болу тәуекелі елеусіз болып табылады. Несиелік тәуекелдер дербес негізде құнсыздану резервтерін құру арқылы көрсетіледі. Несиелік тәуекелдердің шоғырлануы негізінен негізгі шоттарға, атап айтқанда халықаралық клиенттерге жатады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері, байланысты тарапқа қарыздар, басқа да дебиторлық берешек пен қаржылық кепілдік шарттары бойынша міндеттемелер кіретін Топтың өзге де қаржы активтері бойынша туындайтын несиелік тәуекелге қатысты Топтың несиелік тәуекелге ұшырағыштығы контрагент дефолтының нәтижесінде туындайды.

Қаржы активтері үшін ең көп несиелік тәуекел *9, 12, 13 және 15-ескертпелерде* ашылып көрсетілген баланстық құнмен шектелген. Пут опцион бойынша берілген қаржылық кепілдік пен міндеттемеге қатысты, несиелік тәуекелдің ең жоғары деңгейі бұл ескертпенің өтімділік тәуекелі туралы бөлімінде көрсетілгендей, кепілдік берілген қарыз туралы келісімнің номиналды құнына және тиісінше, опцион орындалған жағдайда міндеттеменің номиналды құнына тең болады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың қаржы құралдарына байланысты міндеттемелерді өтеуге арналған қаражатты алу кезінде қиындықтардың пайда болу тәуекелі. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына тең немесе жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Топ өтімді қаражаттар қажеттілігін үнемі қадағалап отырады және басшылық кез келген орын алатын міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті болатын көлемде қаражатпен қамтамасыз етеді.

Келесі кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Топтың қаржылық міндеттемелері көрсетілген.

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	7.335.789	7.335.789	389.715.260	–	404.386.838
Пайыздық қарыздар	–	8.840.471	118.940.169	56.340.159	1.920.933	186.041.732
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	–	8.614.825	8.613.963	–	17.228.788
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	10.325.296	111.190.096	–	–	–	121.515.392
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	1.153.753	33.037.422	101.775.522	–	135.966.697
Пут-опцион бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Басқа да қаржылық міндеттемелер	673.261	6.084.658	14.590.953	801.437	–	22.150.309
	10.998.557	134.604.767	182.519.158	557.246.341	42.431.212	927.800.035

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.859.134	6.859.134	59.498.072	318.332.244	391.548.584
Пайыздық қарыздар	122.923	8.673.442	27.381.857	172.735.694	5.214.386	214.128.302
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	–	8.041.183	16.079.954	–	24.121.137
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	11.093.930	169.813.167	–	–	–	180.907.097
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.056.603	–	2.272.221	315.594	–	6.644.418
Пут-опцион бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	–	16.302.298	48.528.911	110.746.368	–	175.577.577
Басқа да қаржылық міндеттемелер	59.692	3.587.657	25.635	1.483.244	17.090	5.173.318
	15.333.148	205.235.698	93.108.941	360.858.926	364.073.999	1.038.610.712

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер бастапқы келісімшарттардың сомаларын білдіреді.

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға байланысты Топтың негізгі мақсаты тұрақты несие төлеу қабілетін қамтамасыз ету және Топ қызметін жүргізу үшін капиталдың барабар деңгейі мен акционерлердің пайдасын барынша көбейту.

Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Топ өз капиталын басқарады. 2021 жылмен салыстырғанда Топтың жалпы стратегиясы өзгеріссіз қалды.

Топ капиталының құрылымы *17, 18 және 19-ескертпелерде* ашылып көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар мен байланысты тараптардың қарыздары кіретін берешектен және бұл *16-ескертпеде* ашылып көрсетілгендей жарғылық капитал, қосымша төленген капитал мен бөлінбеген пайда кіретін меншікті капиталдан тұрады.

Топ басшылығы әр жарты жыл сайын капитал құрылымын талдайды. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Топтың 1,5 аспайтын капиталға қарыз қаражаты үлесінің мақсатты коэффициенті бар. Қарыз қаражаты үлесінің меншікті капиталға коэффициенті жыл соңына былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**2022 жыл**	2021 жыл
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар *(17-ескертпе)*	**334.698.287**	312.484.632
Пайыздық қарыздар *(18-ескертпе)*	**158.659.102**	172.224.231
Байланысты тараптан қарыздар *(19-ескертпе)*	**15.847.112**	21.857.991
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, банк депозиттері	**(591.175.692)**	(398.934.245)
Берешек жиыны	**(81.971.191)**	107.632.609
Капитал	**2.187.590.366**	1.787.636.112
Қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті	**(0,04)**	0,06

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қаржы құралдарының әділ құны

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

	2022 жыл				
			Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
Мың теңгемен	Баланстық құн	Әділ құны	Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Айтарлықтай бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайызсыз қарыздар	3.524.877	3.485.757	–	–	3.485.757
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(334.698.287)	(303.878.064)	(303.878.064)	–	–
Пайыздық қарыздар	(158.659.102)	(154.726.326)	–	(154.726.326)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(15.847.112)	(15.891.668)	–	(15.891.668)	–

	2021 жыл				
			Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
Мың теңгемен	Баланстық құн	Әділ құны	Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Айтарлықтай бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	176.660.416	190.534.947	–	–	190.534.947
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(312.484.632)	(339.857.062)	(339.857.062)	–	–
Пайыздық қарыздар	(172.224.231)	(169.749.920)	–	(169.749.920)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(21.539.755)	(21.650.082)	–	(21.650.082)	–

Бағалаулар мен жорамалдар

Топ басшылығы ақша қаражаты мен банк салымдарының, сауда дебиторлық берешектің, сауда және басқа да кредиторлық берешектің, алынған қысқа мерзімді қарыздардың және барлық басқа қаржы құралдарының әділ құны, ең алдымен, бұл құралдарды өтеудің қысқа мерзімдеріне орай, шамамен олардың баланстық құнына тең екендігін айқындады.

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнгі бағалардың белгіленуі негізінде айқындалады.

Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құны өтеуге дейін қалған ұқсас талаптармен, несиелік тәуекелмен және мерзімдермен берешек үшін ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша ағындары әдістерінің көмегімен айқындалады.

2021 және 2022 жылдардың ішінде 1, 2 және 3-деңгейлер арасындағы аударымдар болған жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер

Мың теңгемен	2022 жылғы 1 қаңтар	**Түсімдер**	**Өтеу**	**Пайыздардың төлеу**	**Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар**	**Басқасы**	**2022 жылғы 31 желтоқсан**
Қаржылық міндеттемелер							
Пайыздық қарыздар	**172.224.231**	**29.700.000**	**(53.142.868)**	**(22.558.030)**	**9.660.735**	**22.775.034**	**158.659.102**
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	**21.857.991**	–	**(8.933.200)**	**(2.584)**	**1.649.548**	**1.275.357**	**15.847.112**
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	**312.484.632**	–	–	**(15.584.719)**	**23.007.336**	**14.791.038**	**334.698.287**
Жалдау бойынша міндеттемелер	**6.379.848**	–	**(20.362.597)**	**(17.785.672)**	–	**128.665.424**	**96.897.003**
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	**512.946.702**	**29.700.000**	**(82.438.665)**	**(55.931.005)**	**34.317.619**	**167.506.853**	**606.101.504**

Мың теңгемен	2021 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздарды төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Пайыздық қарыздар	188.297.301	–	(18.820.911)	(15.824.300)	2.097.492	16.474.649	172.224.231
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	318.236	24.104.026	–	–	4.345	(2.568.616)	21.857.991
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	304.526.478	–	–	(15.250.586)	7.629.925	15.578.815	312.484.632
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.580.533	–	(30.323.221)	(2.202.931)	–	34.325.467	6.379.848
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	497.722.548	24.104.026	(49.144.132)	(33.277.817)	9.731.762	63.810.315	512.946.702

«Басқасы» бағаны, ең алдымен, жаңа шарттарды, есептелген пайыздарды, дисконт амортизациясын, жалдауды түрлендіруді және қарыздарды ұйымдастырумен байланысты шығыстарды білдіреді. Топ төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Топ өзінің операциялық сегменттерін операциялар табиғатының негізінде айқындайды. Операциялық сегменттердің тиімділігін басшылық тұрақты негізде бағалап отырады.

Топтың келесі есепті сегменттері айқындалды:

- газбен сауда жасау - газды Қазақстан Республикасында және одан тыс жерлерде сату;
- газды тасымалдау және сақтау - газды тасымалдау және сатып алынған газды жер асты газ қоймаларында сақтау.

Қалған операциялық сегменттер (газды барлау және өндіру, көлік қызметтерін көрсету) олардың елеусіздігіне орай басқа операциялық сегмент ретінде агрегацияланды және көрсетілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)

Сегмент тиімділігі шоғырландырылған қаржылық есептіліктегідей негізде өлшенетін таза пайда ретінде кірістердің негізінде бағаланады. Сегментаралық транзакциялар сегменттер арасында келісілген талаптарда жасалды, әрі олар, байланысты және үшінші тараптарға қолжетімді болатын белгілі бір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмеуі де мүмкін.

Негізінен Топтың барлық операциялары мен активтері Қазақстан Республикасында орналасқан.

Төмендегі кестеде түсім мен таза пайда туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың 2022 жылғы операциялық сегменттері бойынша активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Газбен сауда жасау	Газды тасымалдау және сақтау	Басқа да сегменттер	Элиминация	Жиыны
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	811.878.302	69.337.996	71.066.911	–	952.283.209
Басқа сегменттерге сатудан түсім	16.952.553	136.728.845	17.754.879	(171.436.277)	–
Түсім жиыны	828.830.855	206.066.841	88.821.790	(171.436.277)	952.283.209
Қаржылық кіріс	43.765.568	2.759.642	1.694.592	(12.116.610)	36.103.192
Қаржылық шығындар	(36.582.274)	(26.749.109)	(3.074.357)	3.852.447	(62.553.293)
Тозу және амортизация	(10.974.102)	(22.335.519)	(3.213.412)	–	(36.523.033)
Негізгі құралдардың құнсыздану резерві	–	(934.467)	–	–	(934.467)
Бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлесі	–	327.490.372	90.851	–	327.581.223
Табыс салығы бойынша шығыстар	(15.206.232)	205.203	(12.094.066)	–	(27.095.095)
Бір жылғы таза пайда	98.088.829	354.703.897	34.622.835	(100.788.007)	386.627.554
Басқа да сегментті ақпарат					
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	–	929.522.458	1.121.606	–	930.644.064
Күрделі шығыстар	10.133.806	167.793.352	7.321.936	(8.128.453)	177.120.641
Күтілетін несиелік зиян резерві	(6.463.061)	(1.493.496)	(60.688)	–	(8.017.245)
Ескірген қорлар мен берілген аванстар бойынша резервтер	(180.425)	(1.471.908)	(275.537)	–	(1.927.870)
Сегмент активтері	1.650.268.904	1.954.558.120	124.615.413	(560.075.299)	3.169.367.138
Сегмент міндеттемелері	713.674.204	336.663.978	21.738.455	(90.299.865)	981.776.772

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)

Төменде түсім мен таза пайда туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың 2021 жылғы операциялық сегменттері бойынша активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Газбен сауда жасау	Газды тасымалдау және сақтау	Басқа да сегменттер	Элиминация	Жиыны
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	771.306.613	118.415.432	6.533.166	–	896.255.211
Басқа сегменттерге сатудан түсім	13.354.640	126.214.265	22.672.385	(162.241.290)	–
Түсім жиыны	784.661.253	244.629.697	29.205.551	(162.241.290)	896.255.211
Қаржылық кіріс	26.903.674	2.453.829	1.542.979	(4.353.718)	26.546.764
Қаржылық шығындар	(29.471.176)	(12.518.988)	(766.166)	477.352	(42.278.978)
Тозу және амортизация	(11.144.391)	(24.877.798)	(3.589.516)	–	(39.611.705)
Бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлесі	–	319.087.303	27.058	–	319.114.361
Табыс салығы бойынша шығыстар	(45.478.101)	(19.933.249)	(1.972.163)	–	(67.383.513)
Бір жылғы таза пайда	175.660.575	372.450.445	5.740.762	(153.659.226)	400.192.556
Басқа да сегментті ақпарат					
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	–	685.891.336	1.325.087	–	687.216.423
Күрделі шығыстар	19.807.574	76.036.888	7.823.094	(15.260.703)	88.406.853
Күтілетін несиелік зиян резерві	(4.396.366)	(385.298)	(42.940)	–	(4.824.604)
Ескірген қорлар мен берілген аванстар бойынша резервтер	(175.181)	(1.471.908)	–	–	(1.647.089)
Сегмент активтері	1.573.930.114	1.610.430.682	91.432.815	(541.591.097)	2.734.202.514
Сегмент міндеттемелері	747.897.285	265.104.919	17.147.524	(83.583.326)	946.566.402

Элиминирлеу топішілік айналымдарды алып тастауды білдіреді.

2022 жылы Топ PetroChina Group-тан 51% түсім және (2021 жылы: 48%) және «Газпром» тобынан 5% түсім (2021 жылы: 11%) алды.

34. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2023 жылғы 13 қаңтарда «QazaqGaz» ҰК» АҚ-на «Тегіс Мұнай» ЖШС-не қатысу үлесінің 100%-ның қайта тіркелуі аяқталды.

2023 жылғы 18 және 24 қаңтарда «Газпром» ЖАҚ мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасында және «Газпром» ЖАҚ пен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасында «Жол карталарына» қол қойылды, олар, басқалармен қатар, «Орта Азия – Орталық» магистральдық газ құбыры арқылы кері бағытта Ресей газының транзитін болжайды. Осыған байланысты Топ орта азиялық транзит бойынша «реверс» режимінде негізгі қызметтің толыққанды және үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз етуді жоспарлап отыр.

2023 жылғы 3 ақпанда Топ «GPC Investment» ЖШС-не пайызсыз қарыз бойынша 18.694.506 мың теңге көлемінде үшінші транш берді.